

Yuhana

¹ Uworsu ucizine Ligbulang wadiku, Ligbulanghe wadi nin Kutelle, a Ligbulanghe Kutelleri. ² Ulangene, Ligbulanhe, wadi nin Kutelle uworsu ucizine. ³ Imon vat iwa kye unuzu mere, nin dirume na imon irum duku ilenge na ina kye sa ame ba. ⁴ Nanya mere ulai di, uleli ulaiye tutun unere nkanang nanit asuren vat. ⁵ Nkanaghe na nuzu kanang nanya nsirti, a na nsirte na kata likara mining ba. ⁶ Umong unit wa duku na iwa tughe unuzu kiti Kutelle, na lissame wadi Yuhana. ⁷ Awa dak nafo unan lin musu niyizi nba nbellen nkanaghe, bara vat nan yinna nnuzu me. ⁸ Na Yuhanere wadi nkanaghe ba, awa dak anan belle ubelle kanaghere. ⁹ Mininghere nkanang kidegen mongo na miwa cinu ucin dak nanya in yii mi durso ko uyeme unit. ¹⁰ Awadi nanya inyee, unin uyee iwa kye unuzu mere, ana uyee wa yinin ninghe ba. ¹¹ Awadak kiti nanit me, na anit me wa sereghe ba. ¹² Nani, ngbardang na lenge na iwa serughe, alenge na iwa yining nin lissa me, kitimine awa yining nani iso nono Kutelle. ¹³ Alenge na iwa macu nani, na kumat nmii ba, na nin su kidowo ba, a na nin su nnit ba, iwa macu nani nane nin su Kutelleri. ¹⁴ Nene, Ligbulanghe wa so kidowo, liso nanya bite. Tina yene ngongon me, nafo ngongon lenge na ana nuzu kitin Ncif, awa kulun cek nin bollu Kutelle a kidegen me. ¹⁵ Yuhana wa su uliru litime a ghatina liwui kang

aworo, “Amere ulenge na nwa woro, 'Ulenge na adin cinu kidun nighe, kamin meng, ame cikilari nighari. ¹⁶ Bara unuzun kulnu me, vat tina seru ubolu kitine nbollu Kutelle. ¹⁷ Bara iwa ni uduke kitin Musa, ubolu nin kidegen wa dak unuzu kitin Yesu Kristi. ¹⁸ Na umon na yene Kutelle nkon kubi ba. Ame unit urumari cas, ame litime Kutelle, ulenge na adi figirin Ncife, amere nati iyininghe. ¹⁹ Ushadan Yuhanari ulele, kube na a Yahudawa wa tuu nin na Priest nin na Leviyawa id tiringhe, “ Fe ghari?” ²⁰ Ayinna na asu mayardang ba, akawa nani “na mere Kristi ba.” ²¹ I tiringhe, “ Anife ghari? Fe Iliya?” Aworo, “ Na meng amere ba” Iworo, fe unan liru nin nuu Kutelle?” Akawa naworo “Nanere ba.” ²² Itunna iworoghe, “feghari, bara tinan belle alenge na i to nari? Uma woro nari fe ghari? ²³ Aworo, 'Mere liwui longo na lidi kuculu nanya ntene: kyelen ucin mine nanya cikilari dert,' Nafu ubellu Ishaya unan liru nin nu Kutelle.” ²⁴ Nene among duku na a Farisawa wa tu nani. I tiringhe, inin woroghe, ²⁵ “ Iyaghari ta ucin shintizunu anit nmyen andi na fe Kristi, sa Iliya, sa unan liru nin nu Kutelle ba?” ²⁶ Yuhana kawa nani aworo, “Meng din shintizunu nani nmyen. Vat nin nani, nanya mine umong yissin ku ulenge na anung yirughe ba. ²⁷ Amere ulenge na ama dak kidung nighe. Na meng batin nbunku ti na kpatak me ba.” ²⁸ Iwa su ilenge imone in Baitanya nleli uwulun urdun, kikanga na Yuhana wa din shintu nanite ku nmyen. ²⁹ Ukurtunun nkwuiye Yuhana yene Yesu ku ucin dak kitime aworo, “Yeneng, Kukam Kutelle

kongo na kuma yiru kulapin nyee! ³⁰ Amere ulenge na nna bellin minu, 'ulenge na adin cinu kidung nighe katin meng ku, bara awa yita ku ameng dutu.' ³¹ Na meng yininghe ba, una so nani inan dursoghe kitin nonon Israila unnare meng na dak ndin shintu anit nmyen." ³² Yuhane wa ti ushaida, "Nwa yene uruhu din tolsu unuzu kitene kani nafo kuwulung, uda lwa kiteneme. ³³ Na nwa yiningghe ba, ame ulenge na ana tuyi nshintu anite nmyene na woroi, 'kitenen nlinge na uma yenu uruhu ntolo uso litime, amere ulenge na ama shintu anit nanyan Ruhu ulau.' ³⁴ Meng yene, nkuru nna ushaida ulengene Usaun Kutelleari." ³⁵ Tutung, ukurtunun kwui, na Yuhana wa yisin ligowe nin nanan katwa me naba, ³⁶ iyene Yesu ku adin cin, Yuhana woro, Yenen, uleliye Kuzara Kutelleari!" ³⁷ Anan katwa we naba wa lanza Yuhana ku din bellu nani, idofino Yesu ku. ³⁸ Yesu tunna a gitirno ayene idin dortughe a woro nani, "iyaghari idin nin suwe?" I kawaghe, "Rabbi (Unnare 'unan dursuzu niyerte), ussosing nweri?" ³⁹ Aworo nani, "dan ida yene." ida ida yene kite na assosing ku; iso ligowe nanghe lilone, bara kubi nikoro kulidi wa malu uti. ⁴⁰ Unwasamme nanya nan wabe na iwa lanza Yuhane din liru a tunna a dofino Yesu ku, Andirawusari wadi, gwanan Simon Bitrus. ⁴¹ A wa tu ase gwana me Simon aworoghe. "Tisse unan tuce" (Na ukpiliuwere 'Kristi'). ⁴² Ada nighe kitin Yesu, Yesu yenjenghe, aworo, "fe Simon, usaun Yuhana. Ima yiccu fi Kefas" (ukpiliuwe unnere 'Bitrus). ⁴³ Ukurtunun kuiye, Yesu wa di nin su ado Ugalili, ase Filibus ku a woroghe,

“Dofini.” ⁴⁴ Filibus wa nuzu Nbaitzada, kipin Andirawus nin Bitrus. ⁴⁵ Filibus se Nataniyel ku aworoghe, “ Ulenge na Musa nanya nduka nin nanan liru nin nu Kutelle na yertu ubellen me tisegehe, Yesu, Usaun Yusufu kunan Nazaret.” ⁴⁶ Nataniyel woroghe, “Imonmong icine wasa in-uzu Nnazareta?” Filibus woroghe, “da uda yene.” ⁴⁷ Yesu yene Nataniyel ku din cinu udak kitime a lirina litime, “Yeneng, kunan Israila kidegen, ulenge na adinin kinu ba!” ⁴⁸ Nataniyel woroghe, fe ta inyizari uyinni?” Yesu kawaghe aworo, kube na inin sossino litino kuca napau a Filibus dutu sa uyicilu fi, Nni yenefi.” ⁴⁹ Nataniyel kawa, “Rabbi, fe Usaun Kutelleari! Fere Ugo nan Israila!” ⁵⁰ Yesu kawaghe a woro, Bara na nworo fi. 'Nni yene fi litino kuca napau,' fe uni in yinna? Uma yenu imon nzikpu kibinai ididya na ikatin ilengene.” ⁵¹ Yisa woro, “Ndin bellu minu kidegen, Ima yennu kitene kani npuno, nono kadura Kutelle din ghanju itoluso kitene Nsaun Nnit.”

2

¹ Kimal nayiri atat, uteru nilungma wadi in Kan'ana un Galili, unan Yesu wa yita ku. ² Ame Yesu wang iwa nighe uyicilue, nin na nan katwa me, udu kiti nilugme. ³ Na nmyen narauwe ndari, unan Yesu woroghe, “Na idi nin myen narau ba.” ⁴ Yesu kawaghe “Uwani, inyaghari nmyen nin ku? Na kubi nighe nsa da ba.” ⁵ Unene woro nono katwa, “Vat nimon ilenge na abelin minu isu, sun inin.” ⁶ Asul natala kutocin wa duku alenge na ko kome din li ayangi

likalt udu akalt aba na Ayahudawa wa suzu katwa mun kuubi ntanda nwesuzu. ⁷ Yesu woro nani, “Kulson asulun nmyene nin nmyen.” I tunna i kulso anin gbem gbem. ⁸ A woro anan katwa we “tyan, iyaun idi ni cin buke.” Nanaere iwasu, itya idi nighe. ⁹ Cin buke ciro nmyene ase miso nmyen narau, na ame yinno kikanga na minuzu ku ba (acinne na iwa tya nmyene wa yiru). Cin buke tunna ayicila kwanyane. ¹⁰ aworoghe, “kagha asa atu anutuno nmyen narau micine ana anite, iwa shito anin nutuno mi nangzaghe. Fe uni nna nyeshe micine udak ko kube.” ¹¹ Ileli imon izikike in Kan'ana un Galili wa di ncizunuari nanya nimon izikiki ilenge na Yesu na suzu, awa durso Ngongong me, anan katwa me ani wa yining ningghe. ¹² Kimal nani, Yesu wa do Kafarnhum, ame unene, nuawne, nin nanan katwa me, kikane iwa di so ku nanya nayiri bat. ¹³ Kubi in paska na Yahudawa wa dak susut, Yesu uni wa do Urshalima. ¹⁴ Amini wa dase anit din lessu nina, akam, nan nawulun nanya kutii nlire. Anan kusere ni kurfun wa duku wang. ¹⁵ Amini wa piu lishon a ko nani vat unuzu udas nanya kutii nlire, umunu akame nan nine. A gutuna anan kusere nikurfughe. Ikurfughe nan na tebule a turzuno kutyen. ¹⁶ Aworo anan lessu na bilane, “kalan ilenge imone kikane. Na iwa ceo kilari Ncif nin kiti kujauna ba.” ¹⁷ Anan katwa me lizino ina yertin, “Ufo liti ngafe ma wulttunui.” ¹⁸ Ayahudawa tardaghe, i woro, “Alama ayapinari uma dursu nari bara na udin su ilenge imone?” ¹⁹ Yesu kawa aworo, “Musuzun kutii nlira kone, nanya nayiri

atat nma fiwu kunin.” ²⁰ Ayahudawa woro, “Ina ti akus akut anasari ninkutocin nkye kutii nlira kone, fe uni ma kye kunin nanya nayiri atata?”

²¹ Nani ame wadin bellu nin kutii nlira litimere.

²² Bara nin bun iwa fyaghe nanya nanan kule, anan katwa me lizino iwa bellin nani, i yinna nin liru Kutelle a unin ulire na Yesu wa bellin.

²³ Nayire na awadin Urshalima kubin paska, nayirin idi, gbardang wa yinnin nin lissame, na iwa yenje imon izikiki ilenge na awa su. ²⁴ Vat nin nani, na Yesu wa yinnin ni ghinu ba, bara na ayiru anit asurne vat. ²⁵ Na ame dinin su imong bellinghe imonmon litin nnit usurne ba. Ame litime yiru imong ilenge na idi nnit usurne.

3

¹ Nkon ku Farisawa wa duku lissame Nikodimus, awa di nin tigo nanya kudaru na Yahudawa. ² Unit une wa dak kitin Yesu nin kitik a woroghe, “Rabbi, tiyiru fe unan dursuzu nanitari unuzu kiti Kutelle, bara na umong wasa asu ukama nilenge imone na uдин suze se dei Kutelle di ninghe.” ³ Yesu kawaghe aworo, “kidegenere andi na imara unit tutung ba, na awasa ayene kipin tigo Kutelle ba.” ⁴ Nikodimu woroghe, “Ima kuru imaru unit inyizari na amal ti kukune? Na awasa apira liburi nna me imaraghe unba ba, awasa ayinnua?” ⁵ Yesu kawa, aworo, “Kidegenere ndin bellu minu, andi na imara unit nanya nmyen nin Ruhu ba, na awasa apira nanya kipin tigo Kutelle ba.” ⁶ Imong ilenge na ina maru nanya kidowo, kidowari, a ilenge na ina maru nanya Ruhu,

uruhuari. ⁷ Na iwase uzikpu bara na nbellin minu, 'uso gbas ikuru imacu minu tutung.' ⁸ Ufunu din ko udu kusari ko na unya udue. Asa ilanza uduwe, nani na iyiru kiti kanga na unuzu ku sa kiti kanga na udin cinu udue ba. Nanere wang unit ulenge na imaraghe nanyan Ruhu” ⁹ Nikodimu kawa, aworo, “Inyizari imon ilele ma yitu nani?” ¹⁰ Yesu kawaghe, aworo, “Fe unan dursuzu nanan Israila, vat nani, na uyinno ilenge imone ba? ¹¹ Kidegenere, tidin belu ilenge imon nati yiru, ti din belu ilenge na tiyene, vat nani na anughe nsere uliru bite ba. ¹² Asa nbelin minu ubelen nimon nle uye a na anung yinna mun ba, ima yinnu inyizari nwa bellin ubelen nimon kitene kutelle? ¹³ Na umong nsa ghana kitene kani ba, se dei ulenge na ana tolu unzu kitene kani. ¹⁴ Nafu na Musa wa ghintin fiyii nanya ntene, nanere wang uso gbas i ghintin Usaun Nnit kitene. ¹⁵ Bara vat na lenge na iyinna ninghe nan se ulai unsali ligang. ¹⁶ Bara Kutelle nati usu inyii ulele, amini na ni gono kinin kirum cas, vat nlenge na ayinna ninghe, na ama nanu ba, ama se ulai un saligang. ¹⁷ Na Kutelle natu Gono me nanya nyie ada molu uyie ba, nani uyie nan se utucu unuzume. ¹⁸ Ulenge na ayinna ninghe na ima molughe ba. Ulenge na ayinna ninghe ba imal ciughe nca nkul bara na ayinna nin lissan Gono Kutelle ba. ¹⁹ ILenge imonere finu nsharawe, nworu nkanang na dak nanya inyii, anit ani nadi nin su nnsirti a na nkannanghe ba bara na adadumine an sirtiari. ²⁰ Bara vat nlenge na adin su adadu nsirti din su ivira tutung na ama

dak kiti nkanangghe ba bara katwa me wa nuzu kanang. ²¹ Vat nani, ulenge na adin su kidegen ma dak kitin kanang adadu me nan yita fang nyenju tutung inin damun ubun Kutelle unuzu nyinnu nin Kutelle.” ²² Kimal nani, Yesu nin nono katwa me wa nya udu nmyin Yahudiya. Awa di dandaun kikane ligowe nanghinu acin shinto anit nmyen. ²³ Yuhana tutung wadi nshitu nanite in Ayinon kupo in Salim bara nmyen wadiku gbardang. Anit wa dasu kitime a shinto nani nmyen, ²⁴ Na iwa di isa tursu Yuhana ku kilari licine ba. ²⁵ Mayardang fita kiyetik nnono katwa in Yuhana nin nkon ku Yahudawaaa in belen nwesu ulau. ²⁶ I do kiti in Yuhana i woroghe, “Unan dursuzu niyerte, ulenge na ani yita ninfi nleli ugau kurawan urdunghe, ame ulenge na uni su uliru kitene me, yene adin shintu anit nmyen, tutung vat din cinu kiti me.” ²⁷ Yuhana kawa nani, “Na unit wasa a sere imonmong ba, andi na inaghe unuzu kiti Kutelle ba. ²⁸ Anung nin nati mine wasa ileoyi unanba, nlire na belle. 'Na meghari Kriste ba' nna woro, 'ina tuyi nbun mere.’” ²⁹ Ulenge na adinin wani upese, unan kifu kudanari. Nengene udo tiyom, ulenge na ayisina alanza, asa asu liburi libo kang bara liwui kwanyane. Nengene liburi libo nin nkulo. ³⁰ Uma so gbas ame kpizinku, meng cazin. ³¹ Ulenge na ana dak unuzu kitene, di kinen vat. Ulenge na ana nuzu kutyin kunan kutyinari akuru adin belu nimon kutyin. Ulenge na ana nuzu kitene kani di kitenen koyan. ³² Adin su uliru nimon ilenge na ana yene akuru alanza, nani na umon wasa asere uliru me ba. ³³ Ulenge

na asere uliru me ayinna Kutelle kidegenare. ³⁴ Ame ulenge na Kutelle na tughe din bellu uliru Kutelle. Bara na adin guccu uruhu me anin na unin ba. ³⁵ Ucife dinin su Nsaune, amini nani imon vat nacara me. ³⁶ Ulenge na ayinna nin Saune di nin lai nsali ligang, ame ulenge na ayinna nin Saune ba, ama yenu ulai ba, nani tinana nayi Kutelle sossin litime.

4

¹ Na Yesu wa yinin a Farisawa nmal lanzu ame din sesu nnono katwa gbardan a ashinto nani nmyen, ikata nin Yuhana, ² (kona ame Yesu nin litimaere wa shintu anite nmyene ba, non katwa mere wa suzu), ³ awa sun u Yahudiya a nya udu u Galili. ⁴ Uni wasoghe gbas akata nanya in Samariya. ⁵ Amini wa dak nkan kipin in Samariye, idin yiccu kinin Sacer, susut nin kunen kongo na Yakub wani usaune Yusufu. ⁶ Kuwu nmyen Yakubu wadi kite, Yesu wa dira nin cin me a so kupo kuwe. Uwui wadi umal dak ati. ⁷ Umong uwanin Samariya da nda tiwu nmyen, Yesu woroghe, “Filli nmyen nsono.” ⁸ Bara nono katwa me wa do nseru nimoli nanya kipin. ⁹ Uwana Samariya tunna aworoghe, “Inyizari nta fe Kuyahudawa, uдин tiru menku, uwani Nasamariyawa nmyen sonu?” Bara na Ayahudawa din su ligo nan Nasamariyawa ba. ¹⁰ Yesu kwaghe aworo, “Ndaeo uyiru Kutelle nin lenge na aworofi filli nmyen nsonu fe wa tiringhe anifi nmyen nlai.” ¹¹ Uwane kawaghe, “Cikilari, na uдинin guga ntiweba, a kuwu nmyene kongo cancom, fe ma se nmyen nlaiye nweri? ¹² Fe

katin Ucif bite ku Yakube, na ana ni nari kuwe ame wang na soku umunu nono nin nina me?”
¹³ Yesu kawaghe aworo, “vat nnit ulenge na asono mongo nmyene ama kuru a lanza ukotu nayi tutung, ¹⁴ nani vat ulenge na asono nmyen mongo na meng manighe na aba kuru alanza ukotu nayi tutung ba. Nworu nani, nmyene na meng ma nanighe maso nanya mye figunanag nmyen na mima ghanju udu ulai sa ligan.
¹⁵ Uwani une woroghe, “Cikilari, nai nmyen mono bara nwa kuru nlaza ukotu nayi nda tutung nda tiya nmyen.” ¹⁶ Yesu woroghe, “Can udi yicila ulesfe isa kikane ligowe.” ¹⁷ Uwane kawa aworghe, “Na ndinin les ba,” Yesu kawaghe, “Ubele dert, 'na ndi nin les ba,' ¹⁸ bara umal ti ales ataun, a ame ulenge na udi ninghe nene na ulesfere ba! Nanya nle ulire na ubelle kidegenere!” ¹⁹ Uwane woroghe, “Cikilari, in yinno fe unan liru nin nu Kutelle ari. ²⁰ A Cifbit na suzu usujada likup longone, anung ani din su Urushalimari kiti kanga na ki do tissu usujada ku.” ²¹ Yisa kawaghe, “Uwani, yinna nin mi, kubi din cinnu kongo na ima su Ucif usujada na likup longone ba sa in Urshalima ba. ²² Anughe din su ulenge na iyirughe ba usajada. Arik din su ulenge na tiyirughari usujada, bara utucu nnuzu kiti na Yahudawari. ²³ Vat nani, kubi din cinnu, kuda nene wang, na anan sujada kidegene ma zazinu Ucife nanya Nruhu nin kidegen, bara Ucif di piziru nimus nanit anere isughe usujada. ²⁴ Kutelle Uruhuari, inung anit alenge na idin sughe usujada ma sughe nanya Ruhu nin kidegen.” ²⁵ Uwane woroghe, “Meng

yiru unan tuccu din cinu” (ulenge na idin yicughe Kristi). Asa a da, ama punu nari imone vat.”
²⁶ Yesu woroghe, “Menghe, na ndin lire, mere ame”
²⁷ Nkoni kubere nono katwa me kpilla. I yita nkpilu nibinayi mine inyizari adin liru nin wani, vat nani na umong nworoghe inyaghari udin pizure? Sa, “In yaghari nta udin liru ninghe?”
²⁸ Uwane tunna a suna lidul nmyene, a kpilla ucin du na kipine, a woro nanite,
²⁹ “Dan, ida yene unit ulenge na a belli vat nimon ilenge na nna mosu. Na amere ma yitu Kriste ba, sa amere?”
³⁰ Inuzu nanya kipine, ida kitime.
³¹ Nanya kube, nono katwa me sughe cikusu, I woro “Unan dursuzu niyerti, leo imonmon.”
³² Ana woro nani, “Ndi nin nimonli na nmal lii ilenge na anung yiru mun ba.”
³³ Nono katwawe tunna tiru nati mine, “Sa umong da naghe imon nliari?”
³⁴ Yesu woro nani, “Imonli nighe innare nsu katwa ilenge na ana tuyi, in malu kanin tutun.
³⁵ Na idin su, 'Ngisin tipui tinas cas ugirbi nin dak ba?' Meng ndin bellu minu, fyan iyizi iyene anene, amal yini adin ca ngirbi!
³⁶ Ame ulenge na adin su ugirbe adin sesu ulada, akuru a pitiro ileo nlai nsa ligang, bara ame ulenge na adin su tibila nin nan girbe na su liburi libo ligowe.
³⁷ Nanere ubellu une di kidegen, umong din bilsu, a umong su ugirbi.
³⁸ Nto minu idi su ugirbi katwa ka na ina su ba. Amonghari nasu katwawe, anung atimine ani npira nanya katwa mine.”
³⁹ Gbardang na Samariyawa nanya kipin kane yina ninghe bara uliru nwane, ame ulenge na awa woro, “A belli vat nimon ilenge

na nna malusue.” ⁴⁰ Kube na a Samariyawewa wa dak kitime, iwa sughe kucukusu aso nan ghinu, amini wa ti ayiri aba ku. ⁴¹ Among gbardang yina bara uliru me. ⁴² Inin belle uwane, tiyina na bara ulirufe cas ba, bara arik nlaza nin nati bite, nene ti yinno ulengenere unan tucu inyee.” ⁴³ Kimal nayiri abane, awa sun kikane ucin u Galili. ⁴⁴ Bara ame Yesu litime wa bellin na unan liru nin nu Kutelle di gogon nanya kagbiri me ba. ⁴⁵ Na awa piru u Galili, anan Galile sereghe. Bara iwa yene umone na asu vat in Urshalima kitin buke, inung wang wa do kitin buke. ⁴⁶ Tutung amini wa dak u Kan'ana in Galili, ki kanga na awa kpilya nmyen miso nmyen narauwe. Umong Ugo uduya ulenge na usaune wadi nin konu nanya in Kafarnahum. ⁴⁷ Na awa lanza Yesu nmal sunnu u Yahudiya a kpila u Galili, ado kiti Yesu a sughe kucukusu a doffinghe ada shin nin saune, na awa cinu uku. ⁴⁸ Yesu tuna aworoghe, “Anung anit andi na iyene adu azikiki ba, na ima yinnu ba.” ⁴⁹ Ugo une woroghe, “Cikalari dacari a gono nighe dutu sa uku.” ⁵⁰ Yesu woroghe nenge, “Cang. Usaun fe shino.” Unite yina nin lirue na Yesu nbelleghe, atunna a nyaghe. ⁵¹ Kube na awadin tole, acinme zuroghe, ibellighe usaune shino. ⁵² A tunna a tirino nani kube na acizina ushine. I kawaghe. Nleng nin nikoro kuzorari ukone na sughe. ⁵³ Uciffe tunna ayinno nin kono kubere Yesu na woroghe, “Usaunfe nshino.” Ame litime nin kilari me vat yinna. ⁵⁴ Imon izikiki in bari ine na Yesu wasu tun na ana sun u Yahudiya udu u Galili.

5

¹ Kimal ni leli imone, u idi na Yahudawa adi. Yesu nya udu Urshalima. ² In Urshalime, kupo kibulun na kam, kuli wadiku, kongo na iwa yiccu nin lilem na Yahudawa Baitseda. Kudi nin nitin tolsu nitaun. ³ Anan tikonu gbardang wa non nbiu kule, aduu, anan kentu, anan nabunu ayerere na kotuzo. Iwa din ca nbukunun nmyen ne. ⁴ Bara gono kadura Kutelle nkon kubi asa atolo ada a bukurno nmyene, vat nlenge na a yarna upiru nya kule ama se ushinu nanya nkonu me ko uyapinari di. ⁵ Umongunit wa duku ulenge na awa dandaun kitene akus akut atat nin kulir. ⁶ Na Yesu in yeneghe anon kitene, na ayinno nwo unite dandauna linonighe kitene, aworoghe, “Udi nin su ushina?” ⁷ Unan kone woroghe, “Cikilari, na ndi nin mong ba, urika na kubi kongo na ibunkurno nmyene a shintini nanya kule. Asa nmala nin kayiri baat, umong asa a yarni upire,” ⁸ Yesu woroghe, “Fita uyisin, yauna kupefe, ucinu.” ⁹ Unite tunna ase ushinu mas, ayana ukomime, a tunna ncin. Lilone wadi Asabath tari. ¹⁰ Adidya na Yahudawa woro nnite na i shino nighe, “Uwui Nasabath tari na iyinin fi uyaun kupye fe ba.” ¹¹ Akawa nani, aworo, “Ulenge na a shino ninmi, aworoi, yauna kupye fe unya.” ¹² I tiringhe, “Ghari unite na aworofi, 'yauna kupye fe unya?’” ¹³ Ame ulenge na iwa shinighe na awa yiru saghari ba, bara Yesu wadi amal nyiu, bara anit wa kilinghe kitene. ¹⁴ Kimal nani, Yesu wa seghe kutii nlira aworoghe, “Yene, nene ushino! Na uwa kuru uti kulapi ba, bara imonimong nanzang na i katin ilengene wasefi.”

¹⁵ Unite nya adi belli adidya na Yahudawa Yesari nshino ninghe. ¹⁶ Bara ilenge imone adidya na Yahudawwe wati Yesu ku aneo, bara na awa su ilenge imone liri na Sabbat. ¹⁷ Yesu woro nani, “Ucif nin di katwa nene wang, meng ndi katwa.” ¹⁸ Bara nani a Yahudawa wa pizuru tibau vat nworu imolughe, na bara ananza Asabbat cas ba, bara akuru adi yicu Kutelle Ucifme. Ayira litime urum nin Kutelle. ¹⁹ Yesu kawa nani aworo, “Kidegenere na gono wasa asu imonimong litime ba, se ilenge na ayene Ucife din suzu, gono asa su inmusu nileli imone wang. ²⁰ Bara Ucife dinin sun Saune, tutung amini din dursuzughe imon ilenge na ame din suzu, ama kuru adursoghe imon ididya ilenge na i katting ilengene bara anung nan se uzikpu. ²¹ Nafu na Ucife na fiza anan kul, aniza nani ulai, nanere wang Usaune ma kuru aniza alenge na ame nfere ulaiye tutung. ²² Nafu na Ucife din su umong ushara ba, ana nani usaune ushara vat. ²³ Bara vat nan zazina Usaune nafu na idin zazunu Ucife. Ulenge na adin zazunu Usaune ba, na adin zazunu Ucife na atughe ba. ²⁴ Kidegenere, ulenge na alanza uliru nighe, aminin yinna nin lenge na ana tuuyi adi nin lai sa ligang ana ama so nca nkulba. Ana kafina ukul udu nanya nlai. ²⁵ Kidegenere ndin bellu minu, kubi din cinnu nene wang kuda, na anan kul ma lanzu liwui ning, Usaun Kutelle, inung alenge na ilanza ma ti ulai. ²⁶ Nafu na Ucife di nin lai unlitime, nanere wang ana ni Usaune ayita nin lai unlitime. ²⁷ Ucife uni nani Usaune likara nsu nshara bara na ame Usaun nnitari. ²⁸ Na iwa se uzikpu nanya nilenge imone

ba, bara kubi din cinu kongo vat na lenge na idi nisek ba lanzu liwui me, ²⁹ tutung ima nuzu udas: alenge na inasu imon icine ima fitu iti ulai, a inung alenge na ina su imon inanzang, ima fitu ufitun shara. ³⁰ Bara litinin nwasu nsu imon ba, nafo na ndin lanzu, nanere ndin su ushara, tutung ushara ning ucinari, bara na ndi su un kibinai ning ba, se kin lenge na ana tuuyi. ³¹ Andi nma su uliru litining usaning, na uliru nighe ma yitu kidegen ba. ³² Umong duku na adin su uliru litinighe, tutung meng yiru ulire na adin bellu litinighe kidegenari. ³³ Ina tuu kitin Yuhana, amini na su uliru un kidegen. ³⁴ Vat nani, uliru ulenge na ina seru na kitin nnitari ba. Nbelle ile imone inan se utucu. ³⁵ Yuhana wadi ulari na uwadin lii uta kiti kanang, anung ani wadi nin su i yita nin liburi libo nin kubiri kongo na idin yenje. ³⁶ Vat nani ushada ulenge na ndimung, ukatin un Yuhana, bara katwa kane Ucife na nii nmalu, katwa ka na ndin su, nna ushaida litining nwo Ucifari na tuyi. ³⁷ Ucife, ulenge na ana tuyi litime ana ni ushada litining. Na isa lanza liwuime ba, sa iyene ukama me ba. ³⁸ Na uliru me du nanya mine ba, bara na ina yinin nin lenge na ana tuyi ba. ³⁹ Idin pizuru uliru ulau nanya niyerte, idin yenju nafo nanya ninnere ima se ulai, unin uliru ulau urum unere nani ushada litining, ⁴⁰ ana anung dinin su idak kiti nin inan se ulai ba. ⁴¹ Na ndin sesu uzazinu kiti nanit ba. ⁴² Bara inyiru na idi nin su Kutelle nanya nibinayi mine ba. ⁴³ Nna dak nanya lissa Ncif ninghari, inani na ina seri ba. Andi umong ma dak nanya lissa me ima serughe. ⁴⁴ Ima

ti inyizari iyining, anung alenge na idin piziru uzazinu nati mine, a na idin sesu uzazinu ulenge na udi kiti Kutelle kurum cas ba? ⁴⁵ Na iwa yenje nafo meng litinighe, nma ti ukara mine kitin Cife ba. Umong duku ulenge na adin tizu ukara mine, Musari une ulenge na anung ceo ayi ku. ⁴⁶ Nda ina yinin nin Musa, iwa yinnu nin mi bara ana su iyerte liti nighe. ⁴⁷ Andi na iyinna nin niyerti me ba, ima ti inyizazari iyinin nin liru ning?

6

¹ Kimal nile imone, Yesu uni wa nya udu uleli uwul kurawa Ngalili, na ikuru idin yiccu kunin kurawa Tibariya. ² Ligozin nanit gbardang wa din dortughe, bara iwa yenje imon ile na awa suzu anan tikonu. ³ Yesu wa ghana kitene likup asoku ligowe nin nono katwa me. ⁴ (Kubin paska, u idi na Yahudawa wa dak susut.) ⁵ Na Yesu wa yene ligozin nanit gbardang din cinu udak kitime, a woro Filibus ku, “Tima seru imonli nweri alele nan leo?” ⁶ (Yesu wa belli nani anan dumuna Filibus ku, bara ame wa yiru imon ile na ama su.) ⁷ Filibus kawa ghe aworo, “ufungal nisulai akalt aba ma batunu nwo kogha mine bat wang ba.” ⁸ Umong nanya nono katwa we, Andrawus, gwanan Simon, woro Yesu ku. ⁹ “nkan gono di kikane nin fugal utaun, a ibo iba, ilele mati inyaghari nanya nanit gbardang nene?” ¹⁰ Yesu woro, “Tan anite iso kutyen.” (ukpi ushifi wadi kitene gbardang) Anite so kutyen, ngbardang mine wa durun amui ataun. ¹¹ Yesu yauna uffugale, na ata nlira, a koso alenge na iwa sosin. Akuru akoso ibowe nanere,

kogha se cot liburi me. ¹² Na anite wa shito, aworo nono katwa me, “pitirnon ngisi nagire na alawa, bara imoimong wa nana.” ¹³ I pitirno vat, ikulo akuzun likure nin nagsin nfungal utaunne, ngisin nagir na lenge na ileo. ¹⁴ Na anite in yene imon ilenge na asu, i woro, “kidegenere, ulengenere unan liru nin nu Kutelle ulenge na ama dak nanya inyi.” ¹⁵ Na Yesu wa yinin idi nin su ikufoghe nin likara iterughe tigo, anuzu nanya mine likire aghana likup usanme. ¹⁶ Na kulele nta, nono katwa me tolo udu kurawa. ¹⁷ Ipira nanya nzirgin nmyen, itunna ncin nya kurawe cindu Ukafarnahum. (kiti wadi kimal siru na Yesu wadi asa da kitimine ba.) ¹⁸ Koni kube, ufunu likara wadi, nmyen kurawe tunna nfituzu nin likara. ¹⁹ Na isu ucin nafo timel titat sa tinas, idi yene Yesu ku din cin kitenen nmyene ucin dak kitimine nanya nzirge fiu kifo nani. ²⁰ Atunna aworo nani, “Menghari! Na iwa lanza fiu ba.” ²¹ Itunna iyinna a pira uzirge, na nin molu kubi ba iduru kiti kanga na idin cinu udue. ²² Ukurtunun kwuiye, ligozin nanit na iwa yissin nleli kurawe yene na umong uzirgi duku ba, urum unere cas, ulele tutung na Yesu wa piru ku nin nono katwa me ba, nono katwawere cas wa nya usanminu. ²³ Nton tizirgi da unuzun Tibariya susut nin kiti kanga na ini leo imonleku, kimalin tin liran Ncikilare. ²⁴ Na ligozine wa yinni nwo, Yesu sa nono katwa me na iwa di kite ba, inung atimine pira nanya tizirge i nya udu u Kafarnahum udun pizirun Yesu ku. ²⁵ Na iseghe ileli uwul kurawe, I woroghe nenge, “Unan dursuzu niyerte, nin kome kubiari uda

kikane?” ²⁶ Yesu kawa nani aworo, “kidegenere ipizarai, na bara iyene imon izikiki ba, bara ina lii ufungal ishito. ²⁷ Sunan katwa nimoli ile na ima nanu, sun katwa nimonli ilenge na ima daudaunu udu ulai un sa ligan ulenge na usaun Nnit ma ni minu, bara Kutelle Ucif na malu uti ushaida me litime. ²⁸ Itunna i woroghe, “inyaghari tibusu tinan su nitwa Kutelle?” ²⁹ Yesu kawa a woro nani, katwa Kutelle kanin nere: Iyinin ni lenge na ame na tughe.” ³⁰ I tunna i woroghe, “Uyapin ushaidari uma ti, arik nan yene, ti yinna nin fi?” Inyaghari umati? ³¹ Acif bit wa lizu umanna nanya ntene, nafo na ina yertin, “Awa ni nani ufungal un nuzu kitene kani ili.” ³² Yesu tunna a kawa nani, “Kidegenere, na Musari wa niminu ufungal un nuzu kitene Kutelle ba, Ucif nigha ulenge na adin nizu minu ufungal kidegen un nuzu kitene Kutelle. ³³ Bara ufungal Kutelle unin nare ulenge na uдин tolusu unucu kitene Kutelle uniz uyi ulai.” ³⁴ I woroghe nenge, “Cikilari, niza nari ufungal une ko kome kubi.” ³⁵ Yesu woro nani, “Menghari ufungal un laiye, ulenge na ada kitining na aba lanzu kukpong ba. Ulenge na ayinna nin mi, aba lanzu ukotu nayi ba. ³⁶ Nani, nbelin minu nenge, imal yeni, vat nani na iyinna ba. ³⁷ Vat nalenge na Ucife nayi, ima dak kitininghe, ame ulenge na ada kitinighe, na nwsa nkoghe ba. ³⁸ Bara meng na dak unuzu kitene Kutelle, na nda su imon litinin ba, se nsu imon ilenge na ana tuyi nsu. ³⁹ Ilengenere imon ile na ana tuyi mun, nworu nenge vat nalenge na ana ni, na iwa wultun unit urum ku ba, na ida fya nani vat liri nimalin.

⁴⁰ Bara kadura Ncifere kane, vat nlinge na ayene usaune, amini yinna ninghe, ama se ulai un sa ligan; Meng tutung ma fyughe liri nimalin.

⁴¹ Adidya na Yahudawa tunna icizina ugbondulu kitene me bara na ani woro, “Menghere ufungal ulenge na una nuzu kitene Kutelle.” ⁴² I woro, “Na ulengenere Yesu Usaun Yusufu ba, na ucife nin nene arika na tiyiru nani ba? Inyizari aworo, 'Nna dak unuzu kitene Kutelle?'" ⁴³ Yesu kawa a woro nani, “Sunan ugbondulu nanya nati mine. ⁴⁴ Na umong unit wasa a da kiti ning ba se Ucife ulenge na ana tuyi nwunghe, Meng tutung ma fyughe liri nimali. ⁴⁵ Imone di nya niyerte nanan liru nin nu Kutelle, 'Vat mine Kutelle ma dursuzu nani' Vat nlinge na a lanza amini massa kiti Ncife ma dak kitining.

⁴⁶ Na iworu umong name yenu Ucife ba, se ame ulenge na ana nuzu kiti Kutelle, amere na yene ucife. ⁴⁷ Kidegenere, ame ulenge na ayinna adi nin lai nsali ligan. ⁴⁸ Menghari ufugal nlai. ⁴⁹ Acif mine wa li ufungal nanya ntene inani wa kuzu.

⁵⁰ Ulengenere ufungal ulenge na una dak unuzu kitene Kutelle, bara unit uleng na leo nanya nin na awa kuba. ⁵¹ Menghari ufungal un lai ulenge na una tolu unuzu kitene Kutelle. Asa umong nleo nanya nfungal ulele, ama ti ulai un sa ligang. Ufungal ulenge na mma ni kidowo nighari bara ulai in yii.” ⁵² A Yahudawa lanza ayi nanya mine itunna icizina umusu, idi du, “inyizari unit ulele ma ninari inawa me tili?”

⁵³ Yesu tunna a woro nani, “Kidegenere, se ileo inawa Nsaun Nnit, isono nmyi me, andi na nani

ba na ima yitu nin lai nati mine ba. ⁵⁴ Vat nlenge na aleo inawa ning, asono nmyi ning adi nin lai un sa ligan, meng tutung ma fiwughe liri nimalin. ⁵⁵ Inawa ning innare imonli kidegen, nmyi ning minnare nmyen kidegen ⁵⁶ Ulenge na aleo inawa ning, asono nmyi nin, ama so nanya ning, a meng nanya me. ⁵⁷ Nafo na Ucif un lai na tuyi, tutung nafo na meng di bara Ucif, nanere nanere ulenge na aleyi, nanere wang ama ti ulai bara meng. ⁵⁸ Ulelere ufungal ulenge na una tolu unuzu kitene Kutelle, na imusun nilenge na acifi mine wa li ikuzu ba. Ame ulenge na aleo ufungal ulele mati ulai sa ligang.” ⁵⁹ Yesu wa belli ule ulire nanya kutyi nlira, kube na awa din dursuzu nanit in Kafarnahum. ⁶⁰ Gbardang nanyan nono katwa me na iwa lanza nani, i woro, “ Ulenge udursuzu kite dinin nijasi kang; ghari ma yinnu mu?” ⁶¹ Yesu, bara awa yinnin nanya me nono katwa me din gbondilu lire, aworo nani, “ule ulire mati minu idiuwa? ⁶² Uma nin yittu inyiziari asa iyene Usaun Nnit din ghanu ukpillu kiti kanga na awa yita ku? ⁶³ Uruhu unere din nizu ulai. Kidowo din kpizunu imonimon ba. Ulire nan su minu, Uruhari, tutung ulaiyari. ⁶⁴ Vat nani among mine duku na isa yinna ba.” Bara Yesu wa yiru tun nin cizine alenga na iyinna ba, a ayiro tutung ulenge na ama lewughe. ⁶⁵ Aworo nani, “Bara nanere nta nbellin minu, na umong wasa ada kitining ba andi na Ucif nyininghe mun ba.” ⁶⁶ Kimal nani, gbardang nono katwa me kpilla, na i kuru i cina ninghe ba. ⁶⁷ Yesu woro nono katwa me likure nin nan wabe, “Anung wang di ninsu i nyawa?” ⁶⁸ Simon

Bitrus kawaghe aworo, “Cikilari, kitin ghari tiba du? Fere dinin liru lai saligaghe, ⁶⁹ arik ani na yining, tinani na dak tiyinno fere unit ulau Kutelle.” ⁷⁰ Yesu woro nani, “Na mere na fere minu likure ba, umong mine uni di kugbergenu ba?” ⁷¹ Awa di nliru litin Yahuda, Usaun Simon Iskaroti, bara amere wadi, umong nanya likure na ama lewughe.

7

¹ Kimal ni lenge imone Yesu uni wa wasu ucin udu u Galili, na awa di ninsu a dofin nanya Yahudiya, bara a Yahudawa wa din pizuru nwo imolughe. ² Kubin idi na Yahudawa, u idi na danga wa dak susut. ³ Nuana me woroghe, “suna kikane udo u Yahudiya, bara nono katwafe nan yene katwa kanga na udin sue. ⁴ Na umong din su imonmong liyeshin ba, andi ame litime di nin su iyinin ghe. Andi udi su ile imone, durso litife nanya nyie” ⁵ Bara inung nauna me wang wa yinin nighe ba. ⁶ Yesu uni wa belin nani, “Na kubi ninghe nsa da ba, anung dinin kubi ko kishi. ⁷ Na uyie was unari minu ba, ama unari meng ku bara nna ni ushaida liti nnin kitene lidu linanzang nnin. ⁸ Anung can kitin ide; na meng ba du kiti idi ulele ba, bara na kubi nighe nsa kulo ba.” ⁹ KImal nbellu nani nleli ulirue, amini wa so in Galili. ¹⁰ Vat nani na nuane nya udu kitin ide, ame tutung nya na nin yiru nanit ba, likire. ¹¹ A Yahudawa wa pizurughe kitin ide, i woro. “Adin nwe?” ¹² Anit wa su uliru litime kan. Among woro. “Unit ucinari ame” Among woro “Nanere ba, adin wultunu nanitari.” ¹³ Vat

nani na umong wa su uliru litime kanang ba, bara fiu na Yahudawa. ¹⁴ Na u idi wa dak susut nmalu, Yesu do nanya kutii nlira adin dursuzu nanit ku. ¹⁵ A Yahudawa wa su umamaki i woro, “Ita iyizari unit ulele di nin yiru kang? Na asa do kutii ndursuzu, idursuzoghe ba.” ¹⁶ Yesu kawa nani aworo, “Imon ile na ndin dursuzue na inaghari ba, in lenge na a toyiari. ¹⁷ Andi umong dinin su asu imon kibinai nnit une, ama yinnu ubellen nlenge udursuzue, sa una dak unuzu kiti Kutelle, sa ndin su uliru bara lit ningahri. ¹⁸ Ulenge na adin su uliru bara litime adin pizuru ngongon litime, ame ulenge na adin pizuru ngongong nlenge na ana tughe, unit une unan kidegenari, ana udiru katwa kacine dinghe ba. ¹⁹ Na Musari wa nimu uduke ba. Vat nani na umong mine din dortu uduke ba. Iyaghari nta idi nin su imoli?” ²⁰ Ligozin kawaghe, “Udi nin kugbergenu. Ghari dinin su amolufi?” ²¹ Yesu kawa nani a woro, “Nna su nkan katwa vat mine ani na lanza nzikiki kanin. ²² Musa na niminu ukalzu nacuru (Na una nuzu kitin Musere ba, kiti na Cif nburnuari), inani asa kala unit kucuru liri na Sabbat. ²³ Asa ikala unit kucuru liri na Sabbat bara iwa patilin udukan Musa, iyaghari nta idin lanzu ayi ninmi kitene nwo nshino nin nit liri na Sabbat? ²⁴ Na iwa su ushara bara u yenju nmuro ba, sun usharawe nin fiu Kutelle.” ²⁵ Among mine anan Urshalima woro, “Na amere ulengene na idin pizuru imolu ba? ²⁶ Yeneng, adin liru kanang, ana iworoge iyang ba. Na umaso nafo adidya bite yiru amere Kriste, na nanere ba? ²⁷ Arik yiru kikanga na unit ulele na nuzu ku, asa Kristi nda, na imong ma yinnu

kikanga na ana nuzu ba.” ²⁸ Yesu uni wa ghatin liwui kan nanya kutii nlira, ndursuzu kiti a woro, “Anung vat yirue, iyuro kikanga nan nna nuzu ku; na nna dak bara litinin ba, ame ulenge na ana tuyi unan kidegenari, ulenge na iyirughe ba. ²⁹ Meng yirughe, bara nna dak unuzu kiti mere, amere na tuyi. ³⁰ Icizina nworu i kifoghe, na umong nkifoghe ba bara na kubi me wadi kusa da ba. ³¹ Nani, among gbardang nanya ligozin wa yinin nighe. I woro “Asa Kristte nda, ama su imon izikiki ikata ilenge na unit ulele nsuwa?” ³² Afarisawa lanza ligozin nanite din belu ulenge ulirue litin Yesu, adidya na Yahudawe nin na Farisawa to a dugari idi kifoghe. ³³ Yesu tunna a woro, “Ndu nin kubiri bat in yita ligowe nan ghinu, Nma nin du kitin lenge na ana tuyi. ³⁴ Ima pizirui na ima yeni ba, kiti kanga na nma du, na yinnu idak bak.” ³⁵ Ayahudawa tunna nbelu nati mine, “Unit ulengene madu weri ki kanga na arik ma yinnu upizirughe ba? Sa ama du kiti na Helenawari, alenge na isosin buu adi dursuzo nani ti Helenawa? ³⁶ Uyapin uliruiari ulele na a belle, 'ima piziri, ana ima yeni ba; kiti kanga na nma du, na anung ma yinnu uduke ba.'?” ³⁷ Nengene liri nimalin idi uduya, Yesu wa fita asu uliru nin liwui kang, aworo,”Andi umong dinin kotu nayi na adak kitining ada sono. ³⁸ Ulenge na ayinna nin mi nafo na uliru Kutelle na belli, unuzu nanya me, igawan nmyen nlai ma cun ku.” ³⁹ Nani awa su uleli ulire litin Ruhu, ulenge na ale na iyinna ninghe ma seru; na iwadi isa na uruhe ba, bara na iwa di isa ta Yesu ku

gongong ba. ⁴⁰ Among ligozin, na iwa lanza uleli ulirre, iworo, “Kidegene ulengene unan liru nin nu Kutelleari.” ⁴¹ Among woro, “Ulengenere Kristi.” Among tutung woro, “Iyangha, Kristi ma dak unuzun Galiliaria?” ⁴² Na uliru Kutelle na woro Kristi ma dak unuzu fimusun Dauda in Baitalami, ka gbiri kanga na Dauda wa duku?” ⁴³ Usalin yinnu nin nati fita nanya ligozighe bara ame. ⁴⁴ Among mine wa dinin su ikifoghe, a nan umong mine tardaghe ucara ba (na umong mine kifoghe ba.) ⁴⁵ Adugare tunna i kpilla kiti na didya na Yahudawa nan na Farisawe, inung woro nani, “Iyaghari nta na ida ningheba?” ⁴⁶ Adugare kawa nani, iworo, “Na umong nsa su uliru nafo ulengene ba.” ⁴⁷ Afarisawa kawa nani, iworo “Anung wang iwultun minua?” ⁴⁸ Umong nanya na Gowe sa Afarisawa nyinna ninghe? ⁴⁹ Linin ligozin longo na liyiru uduke ba, ita nani unuu.” ⁵⁰ Nikodimo woro nani, (Umong na awa mang dak kitin Yesu, ame wang ku Farisawari), ⁵¹ “Uduka bite din suzu unit ushara a uduku sa ulanzu kitime iyinnin imong ilenge na adin sua?” ⁵² I kawage i woro, “Fe wang kunan Galiliaria? Piziran iyene na umong unan liru nin nuu Kutelle ma dak unuzun Galili ba.” ⁵³ Kogha mine nya udu kilari me.

8

¹ Yesu wa ghana likup in Zaitun. ² Nin kwui dindin akuru ada nanya kutii nlira, anite vat da kitime; a tunna aso a dursuzo anite. ³ Anan niyerte nin na Farisawa da nin mong uwani na iwa kifoghe nanya kulapi nfunu nin mong,

iceoghe kitikmine. ⁴ Inin woro Yesu ku. “Unan Dursuzu, uwani ulele, ikifogheari nanya kulapin nfunu, ima niyitan nsure. ⁵ Nene nanya duke, Musa na woro nari asa ti filiso imus nnit une; fe nworo iyaghari kiteneme?” ⁶ Iwa belli nani inan kifoghe nin tikanci. Yesu tunna a tumuno a su inyerte kutyen nin licin me. ⁷ Na iwa li ubu nin tirighe, a fita a yissina a woro nani, “Ame ulenge na addi nin kulapi ba nanya mine, na amere cizin uflughe nin litale.” ⁸ Akurru atumuno tutung niyerte nin licin me kutyen. ⁹ Na inung lanza nani, itunna nyizu na lalarum, ucizunu nin kune udak unan ni maline. Ida malizina isuna Yesu ku nin usanme nin wani une na awa di kityek mine. ¹⁰ Yesu fita aworo nwane, “Uwani, inung anan kifufe nde? Na umong mine nmolofi ba?” ¹¹ A wor, “Ko unit urum, Cikilari.” Yesu woro, “Na meng wang nse fi nin kulapi ba, Canfi, ucizunu nene udu nbun, na uwa kuru uti kulapi ba.” ¹² Yesu kuru asu uliru nin nanite aworo, “Menghari nkanang in yi; ulenge na a dofini na ama cinu nanya nsirti ba nani ama se nkanang nlai.” ¹³ A Farisawa woroghe, “Una ushaida litife; na ushaida fe kidegeneri ba.” ¹⁴ Yesu kawa aworo nani, Andi ma nna ushaida litining, ushaida ning kidegenari. Meng yiru kikanga na nna nuzu ku, in yiru kikanga na ndin cinu udue, na anung dinin yiru kiti ka na inan nuzuku ba, sa kika na ndin cinu udue. ¹⁵ Anung din su ushara un yenju nyizi, meng din su umong ushara ba. ¹⁶ Vat nani asa nsu ushara, ushara nighe kidegenari bara na ndi usanning ba ndi nin Cif ulenge na ana tuyi. ¹⁷ Nanere

nanya nduka mine ina yertin au ushaida nanit anwaba kidegenere. ¹⁸ Menghari ame ulenge na ndin shaida litining, a ame Ucife na ana tuyi din nin ushaida litining.” ¹⁹ I woroghe, “Uciffe din weri?” Yesu kawa nani, “Na iyiru menku sa Ucif nin ba; idafu ina yiri, iwa yiru Ucif nighe wang.” ²⁰ Awa belin uliru une susut nin kiti in nyeshizu nikurfu ayita ndursuzu nin kiti nanya kutii nlira, ana umong nkifoghe ba, bara na kubi me wa di kusa daba. ²¹ Akuru a woro nani, “Mma su ucin, ima piziri, inin kuzu nanya nalapi mine. Kiti kanga na nma du, na iwa sa idaku ba.” ²² A Yahudaw woro, “Ama molu litime, ame ulenge na aworo, 'kiti kanga na ndin cinu udue, anung wasa ida ba?” ²³ Yesu woro nani, 'Anung anan kadassari; Meng unan kitenari, Anung anan yi ulelere, Na meng unan le uyere ba. ²⁴ Bara nani, nworu minu, ima kuzu nanya nalapi mine. Andi na iyinna mere AME ba, ima kuzu nanya nalapi mine.” ²⁵ Iworoghe nenge, “Feghari?” Yesu woro nani, “uliru urika na nna bellin minu nin cizine. ²⁶ Ndi nin nimon gbardang na nma su uliru ku, nkuru nsu ushara ku kitene mine. Vat nani, ulenge na ana tuyi di kidegen; a imon ilenge na nna lanza kitime, imonere ndin bellu uyie. ²⁷ Na iwa yinin nworu adin liru nanghinu liti Ncif ba. ²⁸ Yesu woro, “Asa i gphantina Usaun Nnit kitene kani, Ima nin yinnu MERE, ima yinnu tutung na ndi su imoimong in litining ba. Nafu na Ucif na duzsuzoi, ndin belu ilenge imone. ²⁹ Ulenge na ana tuyi di ligowe nin mi, ana ama suni ussaning ba, bara ndin su imon ilenge na idin puzughe liburi.” ³⁰ Kube na Yesu wa din bellu nleli ulirue,

gbardang nanit wa yinnin nighe. ³¹ Yesu wa woro na Yahudawa alenge na iwa yinnin nighe, “Asa ileo ubun nanya nliru nighe, kidegenere anung nono katwa nighari; ³² Ima nin yinnu kidegene, kidegenere ma bunku minu utucu.” ³³ I kawa ghe, Arik kuwunun Ibrahimari na tisa su licin nacara nmong ba; inyizari uma woru, ‘Ima se ubuntu iso fong?’ ³⁴ Yesu kawa nani, “Kidegenere ndin bellu minu, vat nlinge na ata kulapi, ame kucin kulapiari. ³⁵ Na kucin din so kilari cikilari me udu ukul ba, usaun ncikilarere din so udu uku me. ³⁶ Andi usaune ma bunku minu, nanere wang ima se ubuntu. ³⁷ Nyiru anung kuwunun Ibrahimari; idin pizuru umoli, bara na uliru ninghe se kitin so nanya mine ba. ³⁸ Nbele imon ilenge in yene nin Cifning, anung ani din su imon ilenge na ina lanza kitin Cif mine.” ³⁹ I kawa iworu, “Ucif bit Ibrahimari.” Yesu woro nani, Ndafo anung nonon Ibrahimari, iwa su katwan Ibrahimime. ⁴⁰ Vat nani, inani pizira imoli, unit ulenge na a belin minu kidegen kanga na a lanza kiti kutelle. Na Ibrahim nasu ilenge imone ba. ⁴¹ Idin su nitwa ncif minere.” I woroghe, “Na iwa maru nari nanya nfunu ba; tidi nin Cif urum, Kutelle.” ⁴² Yesu woro nani, “Andi Kutelle Ucif minere, iwa yitu nin su ninghe, bara meng na nuzu kiti Kutellari nda; na nna dak bara litining ba, amere na tuyi. ⁴³ Iyaghari nta na i yinno uliru nighe ba? Bara na idi nin su ilanza uliru nighere ba. ⁴⁴ Anung nonon cif minere, shaitan, inani din pizuru isu ntok imusun min cif mie. Ame unan molusu nanitari nworu ucizunue ana adi nin yissunu

kitene kidegen ba, bara na kidegen di nanya me ba. Asa a belle kinu, asa asu dert nin yitu mere, bara ame unan kinuwari a Ucif kinu. ⁴⁵ Vat nani, bara na ndin belu kidegene, na anunghe in yinna ning me ba. ⁴⁶ Ghari nanya mine nseyi nin kulapi? Andi ndin bellu kidegen, iyaghari nta na iyinna nin mi ba? ⁴⁷ Ame ulenge na adi un Kutelle din lanzu uliru Kutelle; na anung din lanzu unin ba, bara anung anit Kutelleari ba.” ⁴⁸ A Yahudawa kawa i woroghe, “Tina belin kidegene au fe kunan Samariyaridi, tutung udi nin na gbergenu? ⁴⁹ Yesu kawa a woro, “Na meng di nin ku gbergenu ba; ama meng din ti Ucif ning gongong, anung ani na ita yi gongon ba. ⁵⁰ Na meng din pizuru ngongon lit ning ba, unit urumari din pizuru akuru asu ushara. ⁵¹ Kidegenere ndin bellu minu, asa umong lanza uliru nighe, asu katwa mun, na ama yenu ukul ba.” ⁵² A Yahudawa woroghe, “Nene tiyinno udinin kugbergenu. Ibrahim nin na anabawa na kuzu; fe unin woro, 'Asa umon lanza uliru nighe na aba yenu ukul ba.' ⁵³ Na Fe katin Ucif bite Ibrahim, na ana kuba, sa ukatinghe? A a anabawa wang na kuzu, Fe yira litife iyaghari?” ⁵⁴ Yesu kawa nani, aworo, “Asa nta liti ninghe ngongong, ngongong nighe di imon ba; Ucif nighari ulenge na ama ti ngongong- ame ulenge na anung woro Kutelle minere. ⁵⁵ Anung pa na iyirughe ba, ame meng yirughe. Andi nma belle na nyirughe nma so nafo anughe, unan kinu. Vat nani, nyirughe, nmini din dortu uliru me. ⁵⁶ Ucif mine Ibrahim wasu liburi libo ninyenu nwui nighe; awa yene unin, ayi poghe.” ⁵⁷ A Yahudawa

woroghe, “Na usa duru akus akut ataun ba, ama fe uni na yene Ibrahim kua? ⁵⁸ Yesu woro nani, “kidegenere ndin bellu minu, a idutu sa umaru Ibarahim ku, MENG wa yita ku.” ⁵⁹ I tunna i pila atala ima filusughe mun, Yesu tunna a nyeshe litime a nuzu nanya kutii nlire a nya.

9

¹ Na Yesu wa cinu ukatu, a yene umong nin niduu tun umaru me. ² Nono katwa me tiringhe, “Unan dursuzu, ghari nati kulapi, amere sa anan maru me, inyaghari nta ina marughe udu.” ³ Yesu kawa aworo, “Na amere sa anan marume na ti kulapi ba, ama bara inan durso katwa Kutelle litime. ⁴ Tima su katwa nlenge na ana tuyi a kiti dutu kanang. Kitik din cinu na umong wasa asu katwa ba. ⁵ Asa ndu nanya nyie, mere nkanang in yie.” ⁶ Kimal nbelun liru une, a tufuno ataf kutyen, a lumu tiwin nin natafe, a lolo iyizi nnite nin tiwine. ⁷ A woroghe, “Cang udi kusu kulin Siluwam (Ukpiluwe unnare 'Ulau')” Unite nya adi kusu, a kpila adin yenju. ⁸ Anan kupo nnite nin nalenge na i yirughe uworsu nafo unan likura iidin du, “Na unit ulele na adin sozu kikane asuzu likura ba?” ⁹ Among woro “Ameredi.” Among woro na amere ba, ama adi nafo ulele.” Ama ame wadi bellu mere di.” ¹⁰ I woroghe nenge, “Inyizari iyizi fe puno.” ¹¹ A kawa, awor, “Unite na idin yiccughe Yesu nni lumu tiwin amini loloo niyizi ninghe, aminin woro, 'Can Usiluwam udi kusu.' Mminin nin do ndi kusu, mminin tunna yenju kiti.” ¹² I woroghe nenge, “Adinwe?” Akawa, “Na meng yiru ba.”

¹³ I nani wa yiru unite na awa di nin niduwe idomu kiti na Farisawa. ¹⁴ Liri na Sabbatari wadi na Yesu wa lumun tiwine a punghe iyize mun. ¹⁵ A Farisawe kuru itiringhe inyizari ase uyenu kiti. A woro nani, “Ani ta tiwin niyizi ninghe, Mminin kussu, nene ndin yenju kiti.” ¹⁶ Among Afarisawa woro, “Na unit ulele na nuzu kiti Kutellari ba, bara na adin dortu Asabbat ba.” Among woro. “Ima ti inyizari unit ule na adi nin kulapi su nmusu nilenge imone?” Nwase usalin munu nati kitik mine. ¹⁷ I kuru itirino uduwe tutung. Inyaghari ubelle litime bara a punfi iyizi?” Uduwe woro, “Ame u annabiari.” ¹⁸ Na Yahudawa wa yinin ni liru liti nnite nworu awa di udu aminin se uyenju kiti se na iwa yicila acif nnite na ana se uyenju kit. ¹⁹ Itirino acif nnite i woro, “Usaun mire ulele na ina woro iwa marughe uduwa? Ani inyizari nene adin yenju kiti?” ²⁰ Acif me kawa nani, “Arik yiru usaun bitari ulele, tutung iwa marughe udu. ²¹ Ita inyizari adin yenju kiti nene na arik yiru ba, saghari npunghe iyize, na arik yiruba. Tinonghe. Amal waurnu. Awasa asu uliru nin liti me.” ²² Acife wasu uleli ulire bara na iwa din lanzu fiu na Yahudawa. Bara a Ayahudawe wa di imal yinnun nworu asa umong nyinna Yesu Kristari, ima nutunghe nanya kutii nlira. ²³ Bara nanere wati, acif me wa woro, “Ame nwasirna, Tirinonghe.” ²⁴ Unba tutung iyicila unite na awadi uduwe Iworoghe, “Na Kutelle ngongong. Tiyiru unit ulele unan kulaperi.” ²⁵ Unit une kawa nani, “Sa adi unan kulapi na nyiru ba. Imong irumari cas nyiru: Nwa yita udu nene

ndin yenju.” ²⁶ I tunna i woroghe, “Inyaghari atafi? Apuno iyizi fe nyizari?” ²⁷ A kawa, “Mmal bellin minu, inani nari ulanzue! Inyaghari nta idin su ikuru nlanza tutung? Anung wang dinin su ikuru iso nono katwa mere?” ²⁸ Izogoghe i woro “Fere gono katwa me, arik nono katwa in Musari. ²⁹ Arik yiru Kutelle wa su uliru nin Musa, ama unit ulele na tiyiru sa ana nuzun nweri ba.” ³⁰ Unite kawa aworo nani, “Inyaghari, ilele imong izikikikari, au na anung yiru sa ana nuzun nweri ba, vat nin nani aminin puno iyizi nin. ³¹ Tiyiru nworu na Kutelle din lanzu anan nalapi ba, ama andi vat nnit ule na adi lanzu uliru Kutelle amin din su imon nsu me, Kutelle din lanzughe. ³² Uworu ucizinun nyie, na ina so ilanza umong puno iyizi nnit ulenge na ina marughe udu ba. ³³ Andi na unit ulele na nuzu kiti Kutelleri ba, na awa yinnu usu nimonmong b.” ³⁴ I kawaghe i woro, “Ina marufi vat nanya nalapi, nene umini din dursuzu narie?” Inani wa tunnun i koghe nanya kutii nlire. ³⁵ Yesu uni wa lanza inutunghe kutii nlire, amini wa seghe aworo, “Uyinna nin Saun Nnita?” ³⁶ A kawa aworo, “Ame ghari, Cikilari, nnan yinna ninghe? ³⁷ Yesu woroghe, “Uyeneghe, ame ulenge na adin lirue nin fi amere.” ³⁸ Unite woro, Cikilari, meng yinna.”A tunna a zazinghe. ³⁹ Yesu woro, “Bara ushara wari nna dak nanya nyi ulele, bara anan salin yenju nan se uyenju, anan yenje tutung nan ta aduu.” ⁴⁰ Among A Farisawe na iwa di ligowe nanghe lanza ileli imone i tiringhe, “Arik wang aduwarie?” ⁴¹ Yesu woro nani, “Ndafo idi aduu,

na iwa yitu nin nalapi ba. Vat nani, nene inin woro, 'Tidin yenju,' bara nani, alapi mine nlawa nanghinu.

10

¹ “Kidegenere, Nbelin minu, ulenge na apira nanya nshing ligo nakame na libo kibulun ba, asa a kala udanga a pira, unit une ukiriari nin nan bolsu nimon. ² Ule na a pira kibulun amere unan libya nakame. ³ Ame unan ca ma punghe kibulun. Akame ma lanzu liwui me, ama yicu akame nin tissa mine a nutun nani udu udas. ⁴ Asa anutuno akame ndas vat, ama cinu nbun mine, akame dortoghe, bara na i yiru liwui me. ⁵ Na ima dofunu kumara ba, iba na cumghari bara na iyiru liwui kumara ba.” ⁶ Yesu wa belin nani to tinan tigoalde, na iwa yinnin sa inyaghari adin bellu ba. ⁷ Yesu kuru aworo nani, “Kidegenere, nbelin minu, menghari kibulun nakame. ⁸ Vat na lenge na ina dak ameng dutu udak, akiriari nin na nan bolusu nimon, na akame ma lanzu nani ba. ⁹ Menghari kibulunghe. Asa ko uyeme unit npira unuzu ning, ama se utucu; ama pira anuzu ama se kiti kileo. ¹⁰ Na ukiri din dak ba se asu likiri, amolu, anin nanza. Meng na dak ina se ulai ise unin gbardang kang. ¹¹ Menghari unan libya ugegeme. Unan libya ugegeme asa ana ulai me bara akame. ¹² Ame unan libya nduk, na unan nakam ba, na amere unan nakame ba, awa yene kinyinyo ucin dak ama sunu akame a cum awulu. Kiyinyo ma yiru a wulttun ani. ¹³ Ama cum asun akame na ama rissu anin ba, bara na

ame unan katwa ndukkari. ¹⁴ Menghari unan libya ugegeme, in yiru ananing, ananighe yiruo. ¹⁵ Ucife yirui, Meng wang yiro Ucife, Meng nani ulai ning bara akame. ¹⁶ Ndi nin na mong akama alenge na adi an longo ligowe ba. Anin wang, nma dak mun gbas, ima lanzu liwui nighe iso ligo lirim unan libyawe wasamme. ¹⁷ Bara nanere nta Ucif di nin su ning, nna ni ulai ning nnan sere unin tutung. ¹⁸ Na umong ma seru unin kiti nin ba, Menghari na ceo unin usan ning. Ndi nin likara nciu nnin, in yita nin likara in yirun nin. Nna seru ulenge uduke kitin Ncif ningari.” ¹⁹ Iwa se ukosu nibinayi nanya na Yahudawa bara ubellu nliru une. ²⁰ Among mine gbardang woro, “Adi nin kugbergenu ayita nin nilaza. Iyaghari nta idin lanzughe?” ²¹ Among mine woro, “Na ule ulire un nan nilazari ba. Kugbergenu wasa ku puno iyizi nduwa?” ²² Kubi nbukin wessu da in Urshalima. ²³ Kubi linna wadi, Yesu yita ncin nanya kutii nlira kitin shizunun Solomon. ²⁴ A Yahudawa kilighe, iworoghe, “Udiduru kome kubiari uma sunu nari nanya nkpilzu? Andi fere Kriste nuzu fang ubelin nari.” ²⁵ Yesu kawa nani, Nna bellin minu na iyinna ba. Nitwa nanga na nsu nanya lissan Ncif ning, ilele nna ushaida litininghe. ²⁶ Vat nani na iyinna ba bara na anung akam nighari ba. ²⁷ Akam nin din lanzu liwui ning; in yiru nani, inung din dortui. ²⁸ Ndin nizu nani ulai un saligann; na ima so inana ba, ana umong ma bolu nani nacara ning ba. ²⁹ Ucif nighe, na ana nii inung, akatin koghaku vat nin likara, na umong wasa

a bolo nani nacara Ncif ba. ³⁰ Meng nin Cif ninghe, unit urumere.” ³¹ A Yahudaw kuru iyauna atala iba filusughe. ³² Yesu kawa aworo nani, “Ndurso minu imon igegeme gbardang Nnuzu kitin Cif. Nanya niyeme imonari iba filusui mung?” ³³ A Yahudawe kawaghe iworo, na tiba filusu fi kitenen kan katwa ka gegeme ba, tiba filusufi kitenen nanzu lissa Kutelle na udinsu, bara fewe, unitari, umini din pilu litife nafo Kutelle.” ³⁴ Yesu kawa nani aworo, “Na udi nanya niyertin nduka mine ba, 'Nworo, “anung atenlleari”” ³⁵ Asa ayicila nani atenle, kiti na lenge na uliru Kutelle na dak kiti mine (ana uliru Kutelle iwasa ikoso uni ba), ³⁶ idin bellu nile na Ucif na kussu ato nanya nyii, 'Udin nanzu lissa Kutelle,' bara na nworo, Meng Usaun Kutelleari”? ³⁷ Andi na ndin su nitwa Ncif ninghari ba, na iwa yinnin nin i ba. ³⁸ Vat nani, ndi su nining, andi ma na iyinna nin mi ba, yinna nin nitwawe bara inan yiro iyinno Ucife nanya nmi ameng nanya Ncif.” ³⁹ Ikuru imala ukifun Yesu ku tutung, a nyaghe sa upiru nacara mine. ⁴⁰ Yesu wa nya tutung udi kaffinu kurawan Urdun kiti kanga na Yuhana wa shintu anit ku nmyen nin cizunue; awdi so kikane. ⁴¹ Anit gbardang wa dak kitin Yesu. Iso nbellu, “Na Yohana wa durso nkan katwa in yenu ba, vat nimon ilenge na Yuhana wa bellu litin Nnit ulele kidegenere.” ⁴² Kitene nane, anit gbardang wa yinnin nin Yesu.

11

¹ Umong unit unan lissan Laazaru wadi nin konu. Ame unit Nbaitanyari, kagbirin Maryamu

nin gwane Marta. ² Maryamu une na awa tintilo nnuf kunya kumang nabunun Cikilare awese abune nin titime, gwanemere wadi Laazaru unan kone. ³ Nuane nishono to kitin Yesu iworoghe, “Cikilari, yene ame ulenge na udi nin suwe dinin konu.” ⁴ Na Yesu nlanza, a woro, “Na ule ukone unkulari ba, umana so un gongong Kutelleari, bara usaun Kutelle nan se ngongong kitenen nin.” ⁵ Yesu wayita nin sun Marta nin gwane kishono a Lazaru. ⁶ Na awa lanza Lanzaru di nin konu, Yesu kpina ayiri aba kiti kanga na awa yita ku. ⁷ Kimal nani, aworo nono katwawe “Cannari tido u Yahudiya tutung.” ⁸ Nono katwawe woroghe, “Rabi, na udandauna ba, na a Yahudawa nyita nin su iffillusu fi, umini di nin su ukpili kite tutungha?” ⁹ Yesu kwana, a woro, “Na abiri kubi likureari di nanya liyirin ba? Asa umong din cin nin liring, na ama tiru ba, bara na adin yenju kiti kanang nin liring. ¹⁰ Nanya nani, as adin cin nin kitik, aba tiru bara na nkanang di ninghe ba.” ¹¹ Yesu wa bellin uleli ulire, kimal nleli ulire, aworo nani, “Udong bite Laazaru ndo nmoro, mma du nnan di fyaghe nmoro.” ¹² Nono katwawe tunna iworoghe, “Cikilari, andi nmoroari adi mum, ama fitu.” ¹³ Yesu wasu uliru nbellen nkul Laazaruari, inung wa su adin liru nmoro nshinuari. ¹⁴ Yesu nin belle nani kanang, “Laazaru nku. ¹⁵ Nlanza nmang bara anughe, na nni yita kite ba anung nan yinna. Cannari tido kitime.” ¹⁶ Tuma, ulenge na iwa yiccughe fibari, woro nadon katwa me, “Na arik wang do ligowe tinan ku ligowe nan Yesu.” ¹⁷ Na Yesu

nda, ada se Laazaru nmal ti ayiri anas kisekk. ¹⁸ Ubaitanya wadi susut nin Urshalima, npit mine nafo timel tiba. ¹⁹ A Yahudawa gbardang wa dak kitin Marta nin Maryamu, ida lissu nani nin kul ngwana mine. ²⁰ Marta tunna na a lanza Yesu din cinu, anuzu adi zuro ninghe, Maryamu lawa kilare. ²¹ Marta tunna aworo Yesu ku, “Cikilari, ndfo uwa duku, na gwana nighe wa kuba. ²² Nene wang, ko iyapin imonari utirino Kutelle, ama nifi inin.” ²³ Yesu woronenge, “Gwanafine ma fitu tutung.” ²⁴ Marta woroghe nenge, “In yiru ama fitu tutung kubi nfiyu na nan kul, liri nimalin.” ²⁵ Yesu woroghe, “Menghari ufyu na nan kul, Myeri ulai; ulenge na ayinna nin mi, ko aku, ama ti ulai; ²⁶ ame ulenge na adi nin lai, aminin yinna nin mi na ama kuba. Uyinna nin le ulire?” ²⁷ Aworoghe nenge, “Nanere, Cikilari, in yinna fere Kristi, Usaun Kutelle, ulenge na adin cinu ucin da nanya nyi.” ²⁸ Na a belle nani, a nya adi yiccila Maryamu gwane likot. Aworo, “Unan dursuzu niyerte di kikane, adin yiccufi.” ²⁹ Na Maryamu nlaza nani, afita mas ado kitin Yesu. ³⁰ Kube na Yesu wadi asa pira nanya kagbire ba awa dutu kite na Marta nni zuro ninghe. ³¹ A Yahudawa alenge na iwa dak lippe, wadi ligowe nin Maryamu nanya kilare, na iwa yeneghe afita mas anuzu udas, idofinghe, iwa yenje nafo anuzu ucindu kisseskkere adi gilulu ku. ³² Maryamu tunna na ada kiti kanga na Yesu yissin ku a yeneghe, adio kutyen nbun me a woroghe, “Cikilari ndafo una yita kikane, na gwana ninghe wa ku ba.” ³³ Na

Yesu in yeneghe kuculu, a a Yahudawe na ida ligowe ninghe wang di kuculu, ata liduru nanya nruhu, ayi me fita kang; ³⁴ a woro, “Ina nonkoghe nweri?” Iworoghe, “Cikilari da uda yene.” ³⁵ Yesu gila. ³⁶ A Yahudawa woro, “Yenen ngbardang nsuwe na adi Laazaru ku mun!” ³⁷ Among mine woro, “Na unit ulelere, ulenge na awa pun iyizi nnit ule na awa di udu ba, na ana wanti ulele ukule ba?” ³⁸ Yesu nin lidurun nanya kibinayi me, do kiti kisekke. Kisekke kutiyari, kutala wa yerdin nnuwe. ³⁹ Yesu woro, “Kalan litale.” Marta, gwanan Laazaru unan kule, woro Yesu ku, “Nene aduru ayiri anas kidowe nmal di cizunu ubiju.” ⁴⁰ Yesu woroghe, “Na nbelinfi nenge, andi uyinna, uma yenu ngongong Kutelle ba?” ⁴¹ Itunna ikala kutale. Yesu ghatina iyizi me kitene kani aworo, “Ucif ning, ndin zazunfi bara na udin lanzui. ⁴² Meng yiru ko kuyeme kubi udin lanzui, bara kukirinanite na ikilini unnare nta nbelle nani, inan yinna fere na tui.” ⁴³ Kimal nbellu nani, ata ntet nin liwui kang, “Laazaru nuzu udas.” ⁴⁴ Unan kule nuzu udas, anin tecin abunu nin nacara nin nimon nkassu libi, umuro me wa tecin nin nimon nkassu libi. Yesu woro nani, “Buncughe isughe a nya.” ⁴⁵ A Yahudawa gbaedang na iwa dak kitin Maryamu yene imong ilenge na Yesu nsu, i yinna ninghe; ⁴⁶ among mine nya ido kiti na Farisawa idi bellin nani imon ile na Yesu nsu. ⁴⁷ Ugo na Priest nan na Yahudawa pitirino kударu mine kiti kirum, iworo, “Inyaghari tiba ti? Unit ulele din su imon izikiki gbardang. ⁴⁸ Asa tisughe aleo ubun nengene, vat ma yinnu ninghe, a Rumawa ma

dak ida bollu kiti bite nin min bite.” ⁴⁹ Vat nani, umong unit nanya mine lissa me Kefas, amere wadi ugo na Priest likus lole, woro nani, “Na iyiru ko imong ba. ⁵⁰ Na idin yenju ucaun kituu mine unit urum ku bara anit va, nnun woro anit vat nana.” ⁵¹ Awa bellin uleli ulire na un litime ba, bara awa di upriest udaya likusse. Awa su annabci, Yesu maku bara anit; ⁵² na bara nmyen cas ba, Yesu nan pitiruno kiti kirum nono Kutelle alenge na ishogilin nkowe. ⁵³ Ucizunu lilone, udu ubun, iwa kpiliza tibau nworu imolughe. ⁵⁴ Na Yesu wa kuru a gala nanya na Yahudawa fang ba, awa nya a suna kikane ado nmon min nkan kagbiri idin yicu Ifiraimu nkon kusho. Kikanere awa so ku nan nono katwa me. ⁵⁵ Upaska na Yahudawa wa dak susut, gbardang na mong ani wa nuzu nanya nmine udu Urshalima inan di wesse ati mine a upaska dutu. ⁵⁶ Iwa din pizurun Yesu ku, ilira nan nati mine nanya kutii nlira, “Iyaghari idin kpiluze? Na aba dak kitin ide ba?” ⁵⁷ Ugo na priest nan na Farisawa wani uduka andi umong yiru kikanga na Yesu duku, na abelin inan kifoghe

12

¹ Upaska dutu nin nayiri kutocin, Yesu da Ubaitanya, kikanga na Laazaru wa duku, ulenge na awa fyaghe nkul. ² I kanjaghe imori kikane, Martari wadi nkosue, Laazaru wadi nanya nale na iwa sosin kutebul nin Yesu. ³ Maryamu yauna libon nuf nin kunya kumang na idin yicu minin nard, a titilo nabunun Yesu, a wesse abune nin titi me; kunya nnufe mala kiti vat nanya

kilare. ⁴ Umong nanyan nono katwa me, ule na idin yicu Yahuda Iskaroti, ulenge na amere ma lewu Yesu ku, woro. ⁵ Inyaghari nwantina ulewu nnuf mone nanya nidinari akalt atat ikossu anan diru?" ⁶ Awa belli nani na bara adin lanzu nkunekune nanan diruere ba, ama bara na ame ukiriari: amere wadi unan mizunu nka nikurfunghe anan se ayira litime imong nanya ⁷ Yesu woro, "Sunnaghe ali ubun nimon ile na adi mun bara lirin nkasunigha adinsue. ⁸ Idi ligowe nin na nan dirre ko kome kub, na ima yitu ligowe nan mi ko kome kubi ba." ⁹ A Yahudawa gbardang lanza Yesu di kikane, ida, na bara Yesu cas ba, ama inan se iyene Laazaru ku, ulenge na Yesu wa fyaghe nanya nkul. ¹⁰ Ama adidya na nan dursuzu kite munu tinuu imolu Laazaru ku; ¹¹ bara amere a Yahudawa gbardang wa sun nani iyinna nin Yesu. ¹² Ukurtunun nkuiye anit gbardang da kitin buke. Na ilanza Yesu din cinu udak Urshalima. ¹³ Ibalsa incem inuzu udundi zuru ninghe, itiza ntet, iworo, "Hossana! Unan mariari ulenge na ada nanya lissa NCikilari, Ugo in Israila." ¹⁴ Yesu se kajaki kabene a ghanaku nafo na iwa yertin. ¹⁵ "Na uwa lanza fiu ba, fe ushonon Sihiyona; yenen Ugo mine din cinu, assosin kitene kajaki kabene." ¹⁶ Na nono katwa me wa yinin ileli imone nin cizune ba; ama na iwa ti Yesu ku gongong, ilizino nworu ina nyertin ileli imone litime inung ani nsughe inin. ¹⁷ Nene ligozin nanite na iwa di nin Yesu kube na awa yicila Laazaru ku a fyaghe nanya kissek, inung wa belu among. ¹⁸ Bara nanere wati ligozin loli wa nuzu lidi zuro ninghe bara na

iwa lanza asu ileli imone. ¹⁹ A farisawa woro nati mine, “Yenen, iwasa ita imonmong ba; uyii vat din dortughe.” ²⁰ Among a Helenawa wa di nanya na lenge na iwa do nsujada kitin nbuke. ²¹ Inughe do kitin Filibus, ulenge na awa nuzu Nbaitanya Ngalili, itiringhe, iworo, “Cikilari tidi ninsu tiyene Yesu ku.” ²² Yesu do adi bellin Andirawus ku, Andirawus nin Filibus do idi belin Yesu ku. ²³ Yesu kawa nani, aworo, “Kube nda nworu iti Usaun Nnit gongong. ²⁴ Kidegenere ndin bellu minu, se fimus ficikapa ndeo kutyin fiku, andi na nani ba, fiba lawu finin firume; ama andi fiku, fima nin maru imong iyip gbardang. ²⁵ Ame ulenge na adi nin su nlai me ama diru unin; ame ulenge na anari ulai me nanya nle uye ma ciu unin ucin du ulai nsa ligan. ²⁶ Andi umong din sui katwa, na a dortui; kiti kanga na nduku, kikanere kucin ning ma yitu ku wang, andi umong din sui katwa, Uci ning ma ni unit une tikunang. ²⁷ Ayi ning nana nene; Iyaghari mma bellu? 'Ucif sui utucu nanya kubi kone?' Bara ile imonere nda ko kube. ²⁸ Ucif, ta lissafe gongong,” Liwui nuzu kitene kani liworo, “Nna ti lining gongong, nma kur nti lining gongon tutung.” ²⁹ Ligozin nanite na iwa yissin kitene wa lanza i woro Kutelle tuto. Among woro, “Gono kadura Kutelleari nlirina ninghe.” ³⁰ Yesu kawa a woro, “Na liwui lole nda bara Menghari ba, ama bara anughere. ³¹ Nenere idin shara in yii ulele; Nene ima ko unan tigo nyii ulele. ³² A Meng, asa ifyi nanya kutyin, nma wunnu anit vat udak kitining.” ³³ Awa bellin nani adurso imus nkul ule na uma seghe. ³⁴ Ligozin kawaghe, iworo,

“Tina lanza nanya nduka Kristi maso sa ligang. Iyiziari uworo, 'Ima fyu Usaun Nnit kitene gbas? Ghari Usaun Nnit une?’” ³⁵ Yesu woro nani, “Nkanang du kiti mine nin kubi bat. Sun ucin a nkanang dutu kiti mine, ana nsirti nsa da duru minu ba. Ulenge na adin cinu nanya nsirti na ayiru kiti kanga na adin cinu udue ba. ³⁶ Yinnan a idutu nin kananghe, inan so nonon kanang.” ³⁷ Vat nin nimon izikiki gbardang na Yesu wa su nbun mine, vat nin nani na iyinna ninghe ba. ³⁸ Bara ulirun Ishaya unan liru nin nuu Kutelle nan kulo, ule na awa woro: “Cikilari, ghari nyinna nin liru bite? Ucara Ncikilari ndurso liti kiti ghari? ³⁹ Bara ilenge imone na iwa yinnin ba, Ishaya wa kuru a belle. ⁴⁰ “Ana ti idu niyizi mine, amini na kuru ata nibinai mine getek; andi na nani ba, ima yenju nin niyizi mine, ikuru iyinnin nin nibinayi mine, inin kpilin, Meng nin shin ninghinu.” ⁴¹ Ishaya wa belin ileli imone bara na awa yene ngongong Yesu asu uliru litime. ⁴² Vat nin nani, among gbardang wang nanya na didyawewa wa yinin nin Yesu; ana bara a Farisawa na iwa yinin ba bara iwa kala nani nanya kutii nlira. ⁴³ Iwa di nin su nzazinu nanit ukatina nani uzazinu Kutelle. ⁴⁴ Yesu ghatina liwui kang aworo, “Ulenge na ayinna nin mi, na Menghari a yinna mun cas ba ama umunu ulenge na ana tuyi na wang, ⁴⁵ ulenge na ayenei, ayene ulenge na ana tuyi. ⁴⁶ Meng na dak nafo nkanang nanya nyii ulele bara vat nnit ule na ayinna nin mi ama lawu nanya nsirti ba. ⁴⁷ Asa umong lanza uliru nighe na asu katwa mun ba, na nma sughe ushara ba; bara na nna dak nsun yii ushara ba,

nna dak ntucu uyere. ⁴⁸ Ulenge na anari menku, amini nari userun nliru nighe di nin lenge na adin sughe ushara; ulirere na ndin bellu ma sughe ushara liri nimalin. ⁴⁹ Na ndin liru litining ba. Nna din su un Cifning nin na ana tuyi, ulenge na ana nii likara nliru ule na nma bellu nin liru ule na nma su. ⁵⁰ Meng yiru uduka me ulai sa liganghari; bara imon ine na nna belli nafo na ame Ucif na belli inin, nanere nna bellin nani.”

13

¹ Nene a u idin paska dutu sa udak, Yesu wa yiru kubi me nmal dak nworu ama nyiu nle uyee udu kitin Cife, na ata usu nanit me na idi nanya nle uyee, a durso nani usu un sa ligang. ² Shinta wadi amal ti ukpiliu unanzang kibinayin Yahuda Iskarioti usaun Simon, a lewu Yesu ku. ³ Yesu wa yiru nworu Ucife nna imon vat nacara me, ame na dak unuzu kiti Kutelle, ama kpillu tutung udu kiti Kutelle. ⁴ A fita kishik nimonli ashuku kulutuk me. A yauna kupari a tere kutino me. ⁵ A ta nmyen kishik atunna nkuzu nabunu nnono katwa me acin weze nin kupori na a tere kutinoe. ⁶ A da kitin Simon Bitrus, Simon woroghe, “Cikilari, uma kusu abunu nigha?” ⁷ Yesu kawa a woroghe, “Imong ile na ndin sue na uma yinnu nene ba, ama nin kubi bat uma yinnu.” ⁸ Bitrus woroghe, “Na uba kusu abunu ning ba.” Yesu kawaghe, aworo, “Asa na nkusu fi abunu ba, na nmyenfe duku nin mi ba.” ⁹ Simon Bitrus woroghe, “Cikilari na uwa kusu abunu nighere cas ba, munu acara nighe nin lite wang.” ¹⁰ Yesu woroghe, “Ulenge na ana malu sulusunu

na adu nin woru asulsun tutung ba se akusu abunu, ame unit ulauwari vat; idi lau, ana vat mine ba.” ¹¹ Bara Yesu wa yiru ghari ba lewu ghe; unare ta a woro, “Na vat minere di lau ba.” ¹² Na Yesu nmala ukuzu nani nabune, a yauna kulutuk me a shono a so tutung, a woro nani, “Iyiru imong ile na nsu minnue? ¹³ Idin yiccu 'unan dursuzu niyerti' sa 'Cikilari' idin bellu dert, nanere ndi. ¹⁴ Andi meng Cikilari nin nan dursuzu niyerti, nkusu abunu mine, anung wang ma kuzu an nati mine. ¹⁵ Bara nsun minu, imon yenju anung wang man suzu nafo na meng su minu. ¹⁶ Kidegenere, nbelin minu, na kucin katin Cikilari me ba; ana ule na ina tuughe katin ulenge na ana tuughe ba. ¹⁷ Andi iyiru ile imone, anan mariari anung andi idin su inin. ¹⁸ Na Ndin liru nati mine vat ba, bara meng yiru alenge na meng na fere-Nbelle nani uliru ulauwe nan kulo: 'Ulenge na adin li ufaungal ning din pulii atirfong.' ¹⁹ Ndin belu minu ilele nene a na Isa se kidowoba bara asa ida se, Ima yinnu MERE. ²⁰ Kidegenere, ndin belu minu, ulenge na a serei nsere ulenge na nto, a ulenge na a serei nsere ulenge na anatuyi.” ²¹ Na Yesu nbelle nani, Uruhu me wa neo kang, akpina ubellun lirue a woro, “Kidegenere Nbelin minu umon mine ma lewi.” ²² Nono katwa we tunna nyenju nati mine, idin kpilizu ghari adin liru litime. ²³ Umong nanyan nono katwa me wadi kilewe ninghe, awa yerdin figirin Yesu, ule na Yesu wadi nin sume. ²⁴ Simon Bitrus taghe gbiton nin lit a woro. “Belle nari ghari udin liru litime.” ²⁵ Kani gono katwawe na awa yerdin

figirin Yesu woroghe, “Cikilari gharidi?” ²⁶ Yesu kwana, aworo, “Amere ulenge na ama shintinu kagir nfungal nmyene ninghe.” Na a shintino ufungal nmyene, a na Yahuda ku, Usaun Simon Iskaroti. ²⁷ Kimal nli nimole, Shintan piraghe, Yesu woroghe, “Imong ile na udin cinu usue, su inin mas.” ²⁸ Na umong kiti kutebul kilewe wa yiru imon ile na ita Yesu uni nbelinghe ileli imone ba. ²⁹ Among kpiliza, nmoti bara na amere miin nka nikurfunghe. Yesu uni woroghe, “Sere imon ile na tidi nin suwe in idi,” sa ani anan diru imonimong. ³⁰ Kimal nseru fungali Yahuda, anuzu udas mas; kiti wadi kimal sirui. ³¹ Na Yahuda nnya, Yesu woro, “Nene Usaun nnit nta gongong, Kutelle nta gongong ninghe. ³² Kutelle mati ghe gongong nanya me, ama tighe gongong mas. ³³ Nono nibebene ndu ligowe nanghinu nin nayiri bat. Ima piziri, nafo na nna belli a Yahudawaa, 'kiti kanga na ndin cinu udue, Iwasa ida ba.' Nene ndin bellu anung kuwang. ³⁴ Ndin ni uduka upesse, nworu iyita nin su nati, nafo na meng nati usu mine nanere anung wang tan usu nati. ³⁵ Bara nanere anit vat ma yinnu anung nono katwa nighari, asa iyita nin su nati mine.” ³⁶ Simon Bitrus woroghe, “Cikilari, uma du weri?” Yesu kwana, “kiti kanga na ndin cinu udue, uwasa uyinno udofini nene ba, nlonliri uma dofini.” ³⁷ Bitrus woroghe, “Cikilari, inyaghari mati na nma dofini nene ba? Nma ni ulai nin bara fewe.” ³⁸ Yesu kwana, aworo, “Uma ni ulaiife bara mengha? Kidegenere, nbelin fi, uma na uyirui ba so titat a kukulok dutu sa ukolsunu.”

14

¹ Na iwa yinin ayi mine nana ba. Yinnan nin Kutelle; yinna nin mi wang. ² Ngan Cifining niti lissosin duku gbardang; ndafo na nani ba, nwa bellin minu, nma du ndi kyele minu kiti. ³ Asa ndo ndi kyele minu kiti, nma kuru nsa nda yiru minu nin litining bara kiti kanga na meng duku, anung wang nan so ku. ⁴ Kiti ka na ndin cinu udue, iyiru libauwe.” ⁵ Tuma woro Yesu ku, “Cikilari, nati yiru kikangga na udin cinu udue ba, iyizari tima yyinnu libauwe?” ⁶ Yesu woroghe, “Menghari libauwe, kidegene nin lai; na umong wasa ada kitin Cifeba, se adofino kiti ning. ⁷ Andi iyinni, ima yinnu Ucif ninghe wang; ucizunu nene udu ubun, iyininghe, iyeneghe tutung.” ⁸ Filibus woro Yesu ku, “Cikilari durso nari Ucife, ulele ma batinu nari.” ⁹ Yesu woroghe, “Ndandauna kiti mine kan nani, umini du sa uyinniya Filibus? Vat nlenge na ayenei, ayene ucife; iyizari uma woru, durso nari Ucife? ¹⁰ Na uynna nworu ndi nanya Ncife, a Ucif nanya nighe ba? Ulire na ndin su na unliti nighari ba; nani, Ucifere na adi nanya nighere dinsu katwa me. ¹¹ Yinna nin mi, nworu ndi nanya Ncife, a Ucife nanya ning; andi na nani ba, yinna ni mi bara nitwa nighe. ¹² Kidegenere, ndin belu minu, ulenge na ayinna nin mi, nitwawe na ndin su, ame ma su ni ning wang, ame masu ni didya bara na meng din cinu ucindu kitin Cife. ¹³ Vat nimon ile na itirino nanya lissaning, Meng masu ining bara Ucife nan se ngongong nanya Nsaune. ¹⁴ Asa utirino imonmong nanya

lissaning, mma su. ¹⁵ Andi udi nin su ning uma dortu uduka ning. ¹⁶ Meng masu Ucife kucukusu, ame ma nimu umong unan bunu bara anan so nan ghinu udu sa ligang. ¹⁷ Uruhu kidege. Na uyii wasa usereghe ba bara na udin yenjughe ba ana uyirughe ba. Anung, iyirughe, bara a sosin nanghinu tutun ama yitu nanya mine. ¹⁸ Na nma sun minu usanminu ba; nma kpillu kiti mine. ¹⁹ Nin kubiri bat, uyee ba kuru uyene ba, ama anung ma yenjui. Meng ma yittu nin lai, anung ma ti ulai. ²⁰ Lilone ima yinnu nworu ndi nanya Ncifning, anung yitta nanya nighe, ameng yitta nanya mine. ²¹ Ulenge na adi nin duka nighe amini din dortu unin, amere ule na adi nin sunighe; ame ulenge na adi nin sunig, Ucif ning mati usume, Meng mati usu me ndurso liti ning kiti me.” ²² Yahuda (na Iskaroti ba) woro Yesu ku, “Cikilari, iyaghari mati udurso litife kiti bit ana kitin yii ba?” ²³ Yesu kawa aworoghe, “Andi umong di nin suu nighe ama dortu uliru nighe. Ucif nighe ma yitu nin suu me, arik tina dak kitime ti da so ligowe nanghe. ²⁴ Ulenge na adi nin suu nighe ba, na adin dortu uliru nighe ba. Ulire na ilanza na unaghari ba un Cifere na anan tuyi. ²⁵ Ndin bellu minu ule ulire, a ndutu nanginu. ²⁶ Vat nani, unan bune, Uruhu ulauwe, ulenge na ucife matuu nin lissa nighe, ma dursuzu minu imon vat, imon ile na nna belu minu. ²⁷ Lissosin lishau nsun minu mun, Nna minu lissosin lisheu ning. Na ndin nizu nafo na uyii din nizu ba. Na iwa yinin ayi mine nana ba, a na iwa yinni ilanza fiu ba. ²⁸ Ina lanza,

nna bellin minu, 'Nma su ucin, nma kpilu kiti mine tutung.' Andi idi nin sunighe, iba su liburi libo bara ndin cinu ucin du kitin Ncif. Bara Ucife karin akatini. ²⁹ Nene nna bellin minu a idutu sa uti, asa imone nin ta ima yinnu. ³⁰ Na nma su uliru nanghinu gbardang ba, bara ugo nyii ulele din cinu. Na adi nin likara kitene ning ba, ³¹ Uyii nan yinno Meng di nin suu Ncife. Ndin su imon ile na Ucife asa atayi nsu, nafo na ana nei uduke. Fitan, dan ti sun kiti kane.”

15

¹ “Menghari na kuca napau kidegene, Ucif ninghari unan bilisue. ² Adin kaluzu kidowo nighe ko uyeme ulang ule na udin macu ba, adin kaulu vat nlang ule na udin macu unan kpina umacu. ³ Anung di lau uworsu bara ulirue na nna belin minu. ⁴ Son nanya ning, meng so nanya mine. Nafo na ulang wasa usu kumat usamme ba se udofin kuce, nanere anung wang, se iso nanya ning. ⁵ Menghari litinoe; anunghari tilanghe. Ule na adi nin mi ameng ninghe, ame uleli unite masu kumat gbardang, andi na nin mi ba iwasa isu imon ba. ⁶ Andi na unit nso nin mi ba, ima fillinghe a koto nafo ulang; anit ma pitiru tilanghe iti nla, tima juju kidowo. ⁷ Asa iso nan mi, tutung asa uliru nighe nso nanya mine, tirinon imon ile na idi nin sue, ima su minu ining. ⁸ Nin nanere idin ti Ucif gongong, inan macca nono gbardang ikuru iso nono katwa. ⁹ Nafo na Ucife dinin suninghe, Meng wang di nini sumine; Son nanya nsu ninghe. ¹⁰ Asa Idorto uduka nighe, ima so nanya nsuu nighe

nafo na meng na dortu uduka Ncif nighe nmini naso nanya nsu me. ¹¹ Nbelin minu ile imone liburi libo ning nan yita nan ghinu, lin min liburi libowe nan se ukulu. ¹² Uduka nighari ulele, iti usuu nati nafo na meng nati usuu mine. ¹³ Na umong dinin suu ule na ukatin ulele ba, na ama ni ulai me bara adondong me. ¹⁴ Anung adondong nighari adi idi su imon ile na nbellin minu. ¹⁵ Na uma kuru nyiccila minu acin ba, bara na kucin asa yiro imon ile na Cikilari din su ba. Ncila minu adondong, vat nimon ile na nna lanza kitin Cifning, nna belin minu. ¹⁶ Na anunghari na fere yiba, menghari nafere minu nmini na ni minu katwaa inan do idi macu nono, tutung nono mine so. Uso nane bara vat nimon ile na ima tirinu Ucif nanya lissaning, ama ni minu inin. ¹⁷ Ilenge imone ndin bellu minu inan su usuu nati mine. ¹⁸ Asa uyii nnari anung, yinnon nworu una cizin unari menku. ¹⁹ In dafo anung anan yieari, uye wa yitu nin suu mine nafo anit me; bara anung anan yiere ba tutung Meng na fere minu unuzu nanya yie, bara ile imone uyie ma nari anung. ²⁰ Lizinon ulirue na nna belin minu, 'Na kucin katin Cikilari me ba.' Andi ina ti meng ku uniu, anung wang ima ti minu uniu, andi ina lanza uliru nighe, ima lanzu umine wang. ²¹ Ima su minu ile imone vat bara lissanighari, bara na iyiru ulenge na ana tuyi ba. ²² Ndafo na nna dak nda su nani uliru ba, na iwa di nin nalapi; ama nene na idi nin surtu ba bara kulapi mine. ²³ Ulenge na a narii anari Ucif nighe wang. ²⁴ Ndafo nna su nitwa nanya mine nanga na umong nsa su ba, na iwa di nin kulapi ba, ama

nene ina yene, ikuru inarii umunu Ucifnighe ku.
²⁵ Ile imone din tizu nani bara uliru nan kulo na udi nanya niyerte nduka mine, 'Inari mengku sa finu.' ²⁶ Asa unan bunue nda, ulenge na nma tu minu mum unuzu kiti Ncife, unnare, Uruhu kidegen, ulenge na una nuzu kitin Ncife, uma ti ushaida kitene nighe. ²⁷ Anung wang dinti nshaida bara idi ligowe nan mi unuzun cizunue.

16

¹ Nbelin minu ile imone bara iwa ti minu itiro.
² ima nutuzun minu nanya nilari nlira; kube din cinu kongo na alenge na ima molusu minu ma cissu idi su Kutelle katwa kacine. ³ Ima su ileli imone bara na isa yinno Ucife sa menku ba. ⁴ Ndin belu minu ile imone bara asa kube nda na ima se, ima lizinu inin nin woru iyiziari nna belin minu. Na nna belinminu ubellenghe nin cizunue ba bara nwa di ligowe na ghinu.
⁵ Nene nba du kiti nlenge na ana tuyi; vat nani, na umong mine ntirini ba. 'Udin cinu udu weri'?
⁶ Bara na nna bellin minu ile imone, liburi lisirne nmal kulu nibinayi mine. ⁷ Vat nani, nbeling minu kidegene; uma caunu minu meng nya; bara asa na nya ba, na unan bunue ma dak kitimine ba; ama nwan nya nma tughe kiti mine.
⁸ Asa ada, unan bunue ma kpashulu uye nbeleng kulapi, nbeleng katwa kacine, nin beleng nshara.
⁹ Nbeleng kulapi bara na ina yinnin nimi ba,
¹⁰ nbeleng katwa kacine. Ndin cinu ucin du kitin Cif, na ima kuru iyene tutung ba. ¹¹ a ubeleng nshara, ina malu usu ugo nyii ulele ushara. ¹² Ndin nin nimon gbardang na nma

belin minu, na ima yinnu inin nene ba. ¹³ Vat nani, asa ame Uruhu kidegene nda, ama dofunu ninghinu nanya kidegene vat; bara na ama su uliru unlitime ba, ama vat nimon ile na alanza, nanere ama belu, amaa nin pun minu imon ile na idin cinu. ¹⁴ Ama tii gongong, ama yiru imon ning a pun minu inin. ¹⁵ Vat ligang nimon ile na Uci dumun. inaghari, unnare nbelle, Uruhu ma yiru imon ning ada pun minu inin. ¹⁶ Nin kubiri bat, ima kuru iyene ba; nin kubiri bat tutung, ima kuru iyenei.” ¹⁷ Among nono katwa me woro nadon mine, “Uyapin uliruari ulele na aworo nari, 'nin kubiri bat, na ima kuru iyenei ba; aminin woro tutung nin kubiri bat tutung, ima yenei,' tutung, 'Bara nma du kitin Ncifa?’” ¹⁸ Inin woro, “Iyaghari ilele a belle, 'Kubi cingiling'? Na tiyino iyaghari adin belu ba.” ¹⁹ Yesu yene idin shotu itiringhe, ame woro nani, “Idin tiru atimine ubelen nileli imone, nworu 'Nin kubi bat, na ima kuru iyenei ba; kimal kubi bat tutung, ima yenei?’” ²⁰ Kidegenere, ndin belu minu, ima su kuculu nin lidurun, ama uye masu liburi libo, anung masu liburi lisirne, ama liburi lisirne mine ma kpinlu ayi aboo. ²¹ Uwani asa asu liburi lisirne andi adi nin konu liburi kumat bara kubin nlolu me nda; ama asa amara gone, asa a lizino uniu me ba bara ayi aboo nworu imara gono nanya in yii. ²² Nanere anung wang, idi nin naburi asirne nene, ama meng ma kuru inyene minu tutung, ima ti ayi abo. ²³ Liri lole, ima sui umon utirinu ba, kidegenere, Ndin belu minu, asa itirino imonmong kitin Cif, ama ni minu inin nanya lissa ning. ²⁴ Udu da duru

nene na isa tirrino imonimon nya lissa ning ba; tirinon, tutung ima seru, liburi libo mine manin kulu. ²⁵ Nsu minu ule ulire nin tinan tigoldo, ama kubi din cinu na nma kuru nsu minu uliru nin tinan tigoldo ba, ama nma na su minu kanang nbeleng Ncife. ²⁶ Nloli lire, ima tirini nya lissa ning, a na nworo minu nba ti nlira kiti Ncif bara anung ba; ²⁷ ame Ucife di nin sumine, bara na anung di nin su nin, inani nyinna nin mi bara na nna dak unuzu kiti Ncife. ²⁸ Nna dak unuzu kiti Ncif, nmini na dak nanya yii ulele tutung, Nma sunu uyei nma kpilu ndo kiti Ncife.” ²⁹ Nono katwa me woro, “Yene nene udin liru kanang; na udin liru nin tinan tigoldo ba. ³⁰ Nene ti yinno uyiru imon vat, ana udin pizuru umong tirifi umong uliru ba. Bara nani ti yinna una dak unuzu kiti Kutelle. ³¹ Yesu kawa nani aworo, “Nene iyinna?” ³² Yenen kubi din cinu, nanere, nene kumal dak, na ima malu kiti, kogha mine udu kiti me, ima nin sunui Ussanii. Vat nani na nma yitu ussanin, bara Ucif ma yittu nin mi. ³³ Nsu minu ulenge ulire bara nme inan se lissosin lisheu. Nanya nyie idi nin tinanayi, ama sen likara nibinayi, Meng na li likara nyie.”

17

¹ Meng Yesu nbelle ilenge imone, a gphantina iyizi me kitene Kutelle aworo, “Ucif, kube nda; ta Usaunfe gongong- ² nafo na una nighe tigo kitene nanan tilai vat, bara anan na alenge na una nige ulai nsa ligang. ³ Ulai un saligaghare ulele: inan yininf, fere cas Kutelle kidegen, a ame ulenge na una tuu, Yesu Kristi. ⁴ Meng

ntafi gongong in yie, na nna kulo katwa ka na unani nsu. ⁵ Nene, Ucif, tye ngogong umunu litife wang nin nimus ngongon mongo na nwa dimun ninfi a uyie dutu sa ukye. ⁶ Nna durso lissafe kiti nanit alenge na una ni nanyan yii. Inung anit fere, umini na ni inung, inani din dortu ulirufe. ⁷ Nene inung yiru vat nimon ile na una nii, inan nuzu kitifere, ⁸ uliru fe na una nii, nna ni nani uliru une. Ina seru tining, inani na yinin kidegenere nna dak unuzu kitife, inani na yinin fere na tuyi. ⁹ Ndi nani nlira, na ndi su uyii nlira ba, ama inung alenge na unayi, inung anit fere. ¹⁰ Vat nimon ilenge na idi inang, in fere, imongfe inanghari. Meng ta gongon nanya ni ning. ¹¹ Na meng du nanya nyie ba, ama inung anit ane di nanya nyie. Meng din cinu udak kitife. Ucif ulau mino nani nanya lissafe inung alenge na una nii, inan so unit urum, nafo na arik di urume. ¹² Kube na nwa di nan ghinu, nwa ceo nani nanya lissa fe alenge na uwa nii; nwa kesse nani, na unit urum na wolu ba, se ame gonon nnanu, bara ulirufe nan se ukulu. ¹³ Nene ndincinu udak kitife; ama ndin bellu ile imone nanya nyi, bara ayiabo mine nan se ukulu nati mine. ¹⁴ Nna ninani ulirufe, uyi na nari inung, bara na inung anan yieri ba, nafo na meng kunan yiere ba. ¹⁵ Na ndi nlira ukala nani nanya inyieba ama u kesse nani nin nanan naburi asirne. ¹⁶ Na inung anan yiere ba, nafo na meng kunan yieri ba. ¹⁷ Kusu wesse nani nin kidegen, ulirufe kidegenghari. ¹⁸ Una tuyi nanya nyii, meng uni na tuu nani nanya yie. ¹⁹ Bara

inung, meng na wesse litinighe, inung atimine wang nan se uwessu nanya kidegene. ²⁰ Na bara alele cas ndin su nlira ba, umunu alenge vat na ima yinnu unuzun liru mine. ²¹ Bara inan so arume vat, nafo nafe Ucif, udi nanya ning, a meng yita nanyafe. Ndin lira inung wang yita nanya bite uyie nan yinna fere na tuyi. ²² Ngongonghe na una nii, nna nii nani unin, inung wang nan yita urum, nafo na arike di arum- ²³ Meng nanya mine, a fe nanya ning, inan se ukulu nanyan warume; bara uyie nan yinno fere na tuyi, umini dinin su mine nafo na udinin su ninghe. ²⁴ Ucif, aleli na una nii wang. Ndin piziru inung yita nan mi kiti kanga na nduku, inan yene ngongong nighe, mongo na uwa nii: bara udi nin su nighe a i ditu sa ucizinun kye in yii. ²⁵ Ucif katwa kacine, na uyii yirufi ba, ama meng yirufi, inung alele yiru fere na tuyi. ²⁶ Nna durso nani lissafe, tutung nba ti nani iyinin bara usuwe na udi mun nan yita nati mine, meng wang nan yita nanya mine.”

18

¹ Na Yesu uleli ulire, a nuzu a nya nin nono katwa me a kafin kurawan kidiron, kikanga na awa piru nkon kunen ku, ame nin nono katwa me. ² Nene Yahuda, ulenge na awa cinu ulewughe, ame wang wa yiru kitene, bara Yesu wa duzo kiti kane ko kome kubi nin nono katwa me. ³ Yahuda, na amal se ligozi na soja nin nadidya kiti ndya na Priest a Afarisawa, da kitime nin tila, tico a imon likum. ⁴ Yesu, ule na awa yiru nin vat nimon na idi sesughe, kata

udu ubun a tirino nani, “Idin piziru ghari ku?”
⁵ I kawaghe i woro “Yesu Nnazaret.” Yesu woro nani, “Mere ame.” Yahuda, ule na awa lewu ghe, awa yissing ligowe nin na soje. ⁶ Na aworo nani, “Mere” ikpilla nin kidung i deu kutyen. ⁷ A tirino nani tutung, “idin piziru ghari ku?” I kuru i woro, “Yesu Nnazaret.” ⁸ Yesu kawa nani, “Nworo minu mere ame; andi meri idin piziri, sunan alele i nya ucin mene.” ⁹ Uwa so nani uliru nan kulo na awa woro, “Nalenge na una nii, na nna wultun unit urum ba.” ¹⁰ Simon Bitrus, ule na awa min kussangali, a shuku kunin a kowo kucin ndya na Priest kutuf ncara uleme me. Lissa kucine wadi Malkusari. ¹¹ Yesu woro Bitrus ku, “kurtuno kusangale nanya kuparin me. Kakuke na Ucif nani nan nwa sono kani ba?” ¹² Ligozin na soje, a adidya mine, nin na didya na Yahudawa tunna ikifo Yesu ku i tereghe. ¹³ Itu ido ninghe kitin Annas, bara ame wadi kumaran Kefas, ulenge na awa di udyana na Prieste nloli likusse. ¹⁴ Nene Kefasari ulenge na awa ni a Yahudawa ukpilizu nworu ucaun unit urum ku bara anite. ¹⁵ Simon Bitrus dofino Yesu ku, nanere wang nkang gono katwa we. Ame kani gono katwa we, udyana na Priest wa yirughe, amini wa piru kuti nshara ndya na Prieste nin Yesu; ¹⁶ Bitrus wa yissin kibilun ndas. Ame kani gono katwa we, na udyana na Prieste wa yirughe tunna anuzu udas adi lirin nin kucin kuwani na kuwadi nca kibilunghe a pirna Bitrus ku nanye. ¹⁷ Kucin kuwane na awa din nca kibilughe woro Bitrus ku. “Nafe umonghari nanyan nono katwa nnit ulelere ba?” A woro “Na meri ba.” ¹⁸ Inung acine

nin na dugari wa yissin kitene; iwa susso ula nin ticini bara tituwui wadi, inani wa di lanzu nla, Bitrus wadi ligowe nan ghinu, awa yissin nlanzun nla. ¹⁹ Udyā na Priest uni wa tirin Yesu ku ubellen nono katwa me nin dursuzu kiti me. ²⁰ Yesu kawa ghe aworo, “Nna suzu uliru kiti nanit kanang; Nna suzu uliru nanya niti nlira nin niti nilau, kikanga na a Yahudawa na da zurso ku vat. na nna bellu umon uliru likire ba. ²¹ Inyaghari nta umini ntirini? Tirino alenge na ina lanzan imon ile na nna bellu. Anit alele yiru imon ilenge na nna bellu.” ²² Na Yesu belle nani, umong nanya na dugari wa yissin kupo Yesu a tunna a rioghe nin cara me a woro. “Nanere uma kpanu udyā na Prieste?” ²³ Yesu kawaghe aworo, “Andi nbelle imonimong nanzang, durson ni utanu nighe, vat nani andi nkawa gegeme, inyaghari nta umini reoyi?” ²⁴ Annas uni wa teccu Yesu ku a turunghe kitin Kefas udyā na Priest. ²⁵ Simon Bitrus wa yissin nlazun nla. Anite woroghe, “Nafe wang umong nanyan nono katwa mere ba?” A nari ulire a woro, “Na meng di nan ghinu ba.” ²⁶ Umong nanya nacin Ndyā na Priest na awadi fimus nin lenge na Bitrus wa kalaghe kutufe, wa woro, “Na meng niyenefi kunene ninghe ba?” ²⁷ Bitrus kuru anari ulire, kukulok tunna ku kolsuno mas. ²⁸ Iwa nya nin Yesu kitin Kefas udu kuti nshara. Nin kwui dindighari wadi, na inung ati mine wa piru kuti nsharawe ba, bara iwa ti atimine ndinong, inan se ulin paska. ²⁹ Bilatus nuzu ado kiti mine, a woro, “kuyapin kulaperi idamun liti nnit ulele?” ³⁰ I kawaghe i woro, “Ndafo na

unit ulele unan katwa kananzanghari ba, na tiwa damun kitife ba.” ³¹ Bilatus woro nani, “Yiranghe i nyamun idi sughe usharawe ussanmin dert ni duka mine.” A Yahudawe woroghe, “Na udi dert arik molu unit ba.” ³² Iwa belin nani uliru Yesu na se ukulu, ulire na awa belin wa durso imusin yapin ukulari ama su. ³³ Bilatus kuru a pira kutin sharawe a yicila Yesu ku; a woroghe, “fere ugo na Yahudawe?” ³⁴ Yesu kawa, aworoghe, “udin tiru bara litifere sa amonghari nbelin fi utirini?” ³⁵ Bilatus kawa, “Na meng Kuyahudawari ba, sa uyene ndi? Anan minfere nin dya na Priest nnakpa fi nacara ning; iyaghari unati?” ³⁶ Yesu kawa, aworo, “Tigo ning na tin nle uyiere ba. Nda Tigo ning tin nle uyiere, anan katwa ning wa su likum bara iwa nakpayi nacara na Yahudawa, anan Tigo ning na tina dak unuzun le uyieri ba.” ³⁷ Bilatus woroghe, “Ani fe ugowarie?” Yesu kawa ghe, “fere woro meng ugowari, bara nanere ina marui, bara nanere nna dak nanya in yie bara nnan na ushaida kidegene. Vat nlenge na ame un kidegenari din lanzu liwui ning.” ³⁸ Bitrus woroghe, “Iyaghari kidege?” Na a belle nani, akuru anuzu tutung ado kiti na Yahudawe a woro nani, “Na nse unit ulele nin kulapi ba. ³⁹ Idi nin tanda nworu nma sun minu kucin kurum nin kubin paska. Nene idi nin su nsun minu ugo na Yahudawe?” ⁴⁰ I kuru ijarta nin tiwui kang I woro, “Na unit ulele ba, ama Barabbas.” Barabbas wa di ukiri udyawari.

19

¹ Bilatus yira Yesu ku adi kpizughe. ² A soja pio

imart i kyege litappa mun. I shono linin litin Yesu inin shonghe inin diuu. ³ I da kitime I woro, “Idin lissufi, ugo na Yahudawa!” Inin fighe nin nacara mine. ⁴ Bilatus kuru anuzu a woro anite, “Yeneng, ndin cinu unutu minu unite ndas inan nyinno nan seghe nin kulapi ba.” ⁵ Yesu tunna a nuzu; awadi nin tilapa nimart litime a imon iduwe kidowo me. Bilatus woro nani, “Yeneng unite ule!” ⁶ Na uduya na Priest nin na soja nyene Yesu ku. I ta ntet iworu “Na ikottunghe kuca, na ikottunghe kuca!” Bilatus woro nani, “yiranghe ussaminu idi kotinghe kuce, bara na meng seghe nin kulapi ba.” ⁷ A Yahudawa kawa Bilatus ku iworoghe, “Tidi nin duka, tutung bara ubellu leli uduke, ucaun aku, bara na ata litime aso Usaun Kutelle.” ⁸ Na Bilatus nlaza uleli ulire, fiu kpina jukifughe kang, ⁹ akuru apira kudurun sharawe tutung a woro Yesu ku, “Una dak unuzun nweri?” Na Yesu kawaghe ba. ¹⁰ Bilatus kuru a woroghe, “Na uma lirunu nin ba? Na uyiru ndi ni likara nsunfi u nya nkuru nyita nin likara nti ikottun fi kuca ba?” ¹¹ Yesu kawaghe a woro na uwasa uyita nin likara litinin ba, andi na inafi unuzu kitene kani ba. Ulenge na a nakpafi meng ku katin nin kulapi.” ¹² Nin leli ukpinue, Bilatus wa pizuru nworu a sughe, ama a Yahudawa jartiza kang iworu, “Asa usuna unit ulele, nafe udondong Nkaisarari ba: Vat nlenge na ana litime tigo, adin nliru ule na Kaiser din lanzu nman nin ba.” ¹³ Na Bilatus nlaza uleli ulire, anutuno Yesu ku ndas, aso kutet nshara kiti kanga na idin yiccu upaviment, nin ti Ibranaci lisse Gabbata. ¹⁴ Liri nshirin Npaskari wadi,

kusari nikoro kutocin. Biltus woro a Yahudawe, “Yeneng ugo mine ule!” ¹⁵ Ijarta kang i woro, Can ninghe, can ninghe; kottunoghe kuca!” Bilatus woro nani, “Meng kottin ugo mine?” Udy a na Priest kawwa, “Na tidi nin mong ugo ba se Kaisar.” ¹⁶ Bilatus kurtuno nani Yesu ku, idin ikottunghe kucan. ¹⁷ I yira Yesue ku, a nuzu udas, a yauna kuca ndi kottunu me usanme, ucindu kite na idin yiccu kin ku kankan liti. kanga na idin yiccu nin ti Yahudawa Golgota. ¹⁸ I kottuno Yesu ku kuca kikane, ligowe ninghe among naba, kolome likt me unit urum, a Yesu kitik mine. ¹⁹ Bilatus yertine nkon kulap ndursu a bana kitene kuce. Iwa su iyerte nenge: YESU NNAZARET, UGO NA YAHUDAWA. ²⁰ Gbardang na Yahudawa wa bellu iyete ine, bara kite na iwa kottun Yesu ku kuce wa di susut nin kipine. Iwa su iyerte nin ti Yahudanci, ti Romawa a ti Helenawa. ²¹ Udy a na Priest na Yahudawe woro Bilatus ku, “Na uwa yertin 'ugo na Yahudawa ba' mbara uworo, ame na woro, 'Meng ugo na Yahudawari.’” ²² Bilatus kawaghe a woro, “Imong ile na nyerti, nmal yerunari une.” ²³ Na a soja nkottuno Yesue ku, i yauna ugudun me i kosso uni niti ninas, ko kome kusoja nin kusari kitime; nanere wang kultukke. Kulutukke wadi nin tutun ku ba, iwa ke kunin sundulunghari. ²⁴ I woro nati mine, “Na tiwa marya kunin ba, nbaa ira ti dinja timoku tiyene sa kuma so kunghari.” Uwaso nani uliru Kutelle na iwa bellin nenge nan kulo, “Iwa kossu tigudun nin nati mine, imon nin tutung i dinja timo ku.” ²⁵ Asoje wassu ileli imone. Unan Yesu, gwana nne, Maryamu

uwanin Kilopas, a Maryamu Magdaliya- awanin alele wa yissin susut nin kuca nkottunun Yesu. ²⁶ Na Yesu yene unene nin gono katwa me na wadi nin sume yissin susut kupo me, a woro nna me, “uwani, yene, gonofe kanga!” ²⁷ A woro gono katwa we, “Yene, unafe ule!” Nanya kubi konere nono katwa we wa yirughe ucin du mun ngame. ²⁸ Kimal nani nin yirun Yesu, nworu imon vat nmala, anan ta uliru Kutelle nan so kidegen, a woro, “Ayin kotoi.” ²⁹ KItene lissu nmyen mi gbalala wa duku, I buro lissut likpu jangarang i shono nanya nmyen mi gbalale, i taghe nnuu. ³⁰ Na Yesu nciro nmyen mi gbalale, a woro “Imone nmala.” A tumu litime, a suna nfip me. ³¹ Kubi nshiriari wadi, bara iwa sun nidowo kitene naca nkottunu liri na Sabbat (bara liri na Sabbat liri lidya wari), a Yahudawa tirino Bilatus ku nworu a yinnin nani idi pucu abunu na lenge na ibana nani naca, inan toltino nidowo mine kutyin. ³² A soja da ida puco abunu na le na ikotuno nani kuca ligowe nin Yesu. ³³ Na ida kitin Yesu, Ise amal ku, na i puco abunu me ba. ³⁴ Vat nani, nkon kusoja buro lipala me nin liyop, nmii nin myen nuzu kitene dedei. ³⁵ Ulenge na ana yene ilenge imone, nati iyizi nba, iyizi nba me kidegenere. Ayiru nworu ulire na ana belli kidegenere, bara anung wang nan yinna. ³⁶ Ilenge imone na se, bara uliru Kutelle nan kulo, “Na ina puru liku me ko lirim ba.” ³⁷ Tutung umong uliru Kutelle wa belli “Ima yenjughe ame ulenge na iwa burughe.” ³⁸ Kimal ni leli imone, Yusufun Armatiya, ame wang wa di gono katwan Yesu, ama nanya liyeshinbar fiu

na Yahudawa, awa tirin Bilatus ku anan se ayira kidowon Yesu. Bilatus wa yinninghe mu. Yusufe da ada yira kidowo me. ³⁹ Nikodimo wang wa dak, ame ulenge na awa tu ada kitin Yesu nin kitik. A wa munu nnuf Myrth nin aloes adamun, ngetek mini wa durun ngetek nimon ngucu kiti akalt likure. ⁴⁰ Inani wa yaun kidowon Yesu i tere nin kusu kuba kubo a nnuf kunya kumang, nafo utanda na Yahudawa andi ima kasu libi. ⁴¹ Kitene na iwa kottunghe kuce kunen wa duku; nanya kunene kissek waduku kipesse kanga na iwa di isa kassa unit ku ba. ⁴² Bara lirin shiriari wa di a Yahudawa, tutung kiti kisseske wa di susut, inani wa nonko Yesu ku nanya kini.

20

¹ Nin kwui dindin nwui un cizinu nayiri kuzor, a kiti dutu kalum kalum, Maryamu Magdalin da kiti kissekke; ayenne iyilino litala nnu kissekke. ² A co ada kitin Simon Bitrus nin kanin gono katwawe na Yesu wa di nin suwe, a woro nani nenge, “Ina da yiru Cikilare ku nanya kissekke i nya mun, na tiyiru sa ina di nonkoghe nweri ba.” ³ Bitrus nin kani gono katwawe nuzu udas, ido kiti kissekke. ⁴ I tunna ncum ligowe, kani gono katwawe katiza Bitrus ku nin cum a yaringhe ndi duru kiti kissekke. ⁵ A tumuno a gbino nanye; a yene ugudun ubome non kitene, ama na awdi asa pira nanye ba. ⁶ Simon Bitrus da kidun me a pira nanya kissekke. A yene ugudun ubowe non nanye, ⁷ nin nimon ile na iwa di litime, na iwa non kiti kirume nin nileli imone ba, inin wa jinkpilin ussanme ugan. ⁸ Ame kani gono katwa

we wang pira, ule na awa tu a duru kiti kissekke; ayene ayinna. ⁹ Uduru koni kube na iwa yiru uliru Kutelle nworu, gbas Yesu ma fitu nanya nanan kul. ¹⁰ Nono katwa tutung nya ucin du nilari mine. ¹¹ Maryamu wa yissin ndas kissekke kuculu, na awa di kucule, a tumuno a gbino nanya kissekke. ¹² A yene anan Kadura naba sossin nin nimon ibo, umong kusari lite a umong kusari nabune, kiti kanga na kidowon Yesu wa non ku. ¹³ I woroghe, “Uwani, iyaghari nta udi kuculu?” A woro nani, bara ina yiru Cikilari ning a nan yiru kiti ka na ina ceoghe ku ba.” ¹⁴ Na a belle nani, a gitirno ayene Yesu ku yissin kitene, ama na ame wa yinnin nworu Yesuere ba. ¹⁵ Yesu woroghe, “Uwani iyaghari udi kuculu mun? Udin pizuru ghari ku? Awa kpiliza nafo unan kye kunenari, a woroghe, “Cikilari andi ukalaghe kite, belli kika na uceoghe ku, Meng ma di yirughe in nya mun.” ¹⁶ Yesu woroghe, “Maryamu” A kpila kidowo me a woroghe nin ti Yahudanci, “Rabboni” Unare, “Unan dursuzu niyerti.” ¹⁷ Yesu woroghe, “Na uwa dudai ba, bara na nsa ghana udu kiti Ncif ba; ama can kitin nnuwna nighe u woro nani, nma ghanu udu kitin Ncif ning nin Cif mine, Kutelle ning nin Kutelle mine. ¹⁸ Maryamu Magdalin uni wa da bellin nono katwa we, a woro, “Inyene Cikilare” amini nbelleghere ile imone. ¹⁹ Na kulelen nta nwui une, lirin ncizunu nayiri kuzor a nibulun tursuzuno vat, kiti kanga na nono katwa we wa sossin ku bara fiu na Yahudawa, Yesu da ada yissina kitik mine a woro nani, “Sen lissosin lisheu.” ²⁰ Na a belle nani, a durso nani ucara me nin likot me.

Na nono katwa we yene Cikilare, ayi poa nani. ²¹ Yesu kuru a woro nani, “Na lissosin lisheu yita nanghinu. Nafo na Ucife na tuyi, nanere meng to minu.” ²² Na Yesu belle nani, a pene nani a woro nani, “Seren uruhu ulau. ²³ Alenge na ishawa nin kulapi mine, ishawari une; alenge na anung ceo alapi mine, alapi ane nsowa une.” ²⁴ Tuma umong nanya likure, ulenge na idin yiccughe fibari, na awa di ligowe nanghinu kubin dakin Yesu ba. ²⁵ Ngisin nono katwa we d woroghe, “tiyene Cikilare.” A woro nani, “Andi na meng yene nacara me kitin kottunu nikuse nceo licin ning ku, ikuru ceo ucara ning likot me ba, na meng ma yinnu ba.” ²⁶ Kimal nayiri kulir, nono katwa me wadi kutii, a Tuma yita ligowe nanghinu. Yesu da pira a kibulune tursuno, a yissina kiyitik mine, a woro, “Na lissosin lisheu yita nanghinu.” ²⁷ A woro Toma ku, “Nakpa licinfe ududo kikane, yene ucara nin tutung; nakpa ucarafe, dudo likot nighe; na uwa yita nin salin yinnu sa uyenu ba, yinna.” ²⁸ Toma kpana a worogeh, “Cikilari ning ni Kutelle ning.” ²⁹ Yesu woroghe, “Bara na uyenei, umini in yinna. Anan mariari ale na i yene ba, inani nyinna.” ³⁰ Nene Yesu wa su imon izikiki gbardang nbun nono katwa me. Imon izikiki gbardang, ilenge na iwa yertin nanya kubaga nliru ba; ³¹ Ilengene na ina yertin bara anung nan yinna Yesu amere Kristi, Usaun Kutelle, bara asa iyinna, nmoti ise ulai nanya lissame.

21

¹ Kimal ni leli imone tutung, Yesu durso liti me

kitin nono katwa me kurawan Tibariya; nanere awa durso litime. ² Simon Bitrus wadi ligowe nin Toma ulenge na iwa din yicighe fibari, nin Nataniyel un Kan ana nya Galili, nonon Zabadin nin nan nono katwa Yesu niba ugan. ³ Simon Bitrus woro nani, “Meng ma du nkifuzu nibo.” I woroghe nenge, “Arik wang ma du nanfi.” I do idi piru uzirgin nmyen, kiti shanta na ikifo imonba. ⁴ Na kitin shanta, Yesu yissina ngau kurawe, na inung nono katwa we wa yiru Yesuari ba. ⁵ Yesu tunna a woro nani, “Uzaman, idi nin nimoimon in nlya?” I kawaghe, “Tidimun ba.” ⁶ A woro nani, “Ton imon in kifizu nibo mine ncara ulime nzirge, ima se imon.” Itunna ito imon nkifizu nibowe, na iwa yinin unutune ba bara ngbardang nibowe na iwa kifo. ⁷ Gono katwa kanga na Yesu wa di nin suwe woro Bitrus ku, “Cikilareari” Na Bitrus nlanza Cikilareari, a kiro kidowo me nin gudun (bara na awa min imon icine kidowo me ba), amini wa tunnun a nyina nanya kurawe. ⁸ Ngisin nono katwa we da nanya nzirgin nmyene, (bara na iwa di piit nin gau kurawe ba, nafo abunu akut likure udi duru kutyen), inani wa di nwnu nimon kifizu nibo mine ghem nin nibo. ⁹ Na iwa nuzu udu kutyen, iyene acalang nla kitene nin nibo a ufungal ku, kitene. ¹⁰ Yesu woro nani, “Daan nin nimon ibo na iworin kifu.” ¹¹ Simon Bitrus do adi wunun imon nkifizu nibowe udu kutyen, ghem nin nibo inin akalt likure nin natat. Vat nin gbardang ni ninig, na imon kifuzue wa marta ba. ¹² Yesu woro nani, “Daan ida li tyara” Na umong nanya nono katwa we wa se kibinayi ntiringhe, “feghari

ba? Inung wa yiru Cikilareari ¹³ Yesu da ada yirra ufunga a nakpa nani uni, umunu ibowe ku. ¹⁴ Uleli uzurue utattari wadi na Yesu wa durso litime kitin nono katwa we kimal nfitu me nanyan kul. ¹⁵ Na ileo tyara, Yesu woro Simon Bitrus ku, “Simon usaun Yuhana, udi nin sunighe kang ukati ulele?” Bitrus woroghe, “Nanere, Cikilari; uyiru ndi nin sufe.” Yesu woroghe, “Sulibya na kam ninghe.” ¹⁶ Akuru a bellinghe unba, “Simon, usaun Yuhana, udi nin sughe?” Bitrus woroghe, “Nanere Cikilari, fewe yiru ndi nin sufe.” Yesu woroghe, Su libya na kam ning.” ¹⁷ A bellinghe tutung untat, “Simon usaun Yuhana, udi nin Su nighe?” Ayin Bitrus nana bara na Yesu ntiringhe untat, “Udi nin Su nighe?” A woro ghe nenge, “Cikilari, uyiru imon vat, uyiru kap ndi nin sufe.” Yesu woroghe, “Su libya na kam nighe.” ¹⁸ Kidegenere, Ndin belu f, kube na uwa di gono, asa ushono imon udo kiti kanga na udi nin sun due; asa ukuno uta kukune, uma nakpu acarafe, umong shonfi imon a yaunfi adomun kiti kanga na udi nin sun due ba.” ¹⁹ Yesu wa bellin nani, anan ta iyinno imus nkul ulenge na Bitrus masu, ati Kutelle gongong. Na amala ubellu nani, a woro Bitrus ku, “Dofini.” ²⁰ Bitrus gitirno, a yene gono katwa kanga na Yesu dinin sume din dortu nani- ulenge na awa sossin figirin Yesu kubin lii nimonli a woro, a woro, “Ghari unite na ama lewufi?” ²¹ Bitrus yene ghe a woro Yesu ku, “Iyaghari unit ulele masu?” ²² Yesu woroghe, “Andi nfere acica uduru usa nighe, iyaghari nmyenfeku? Dofini.” ²³ Uliru une mala kiti nanya linuana vat, au na kani

gono katwa we ba ku ba. A nani, na Yesu wa woro Bitrus a na kani gono katwa we ba ku ba, ame dei wa woro “Andi nferere a cica uduru usa nighe iyaghari nmyenfeku?” ²⁴ Amere gono katwa kanga na ana ni ushaida ni lenge imone, ulenge na ana nyertin ilenge imone, tiyiru tutung ushaida me kidegenere. ²⁵ Imonimong duku tutung gbardang na Yesu na su. Ina nafa ina yertu ining vat, nyinan nworu unin uyie litime na uwa se kitin ciwu nafa niyerte ile na iwa su ba.

Amo New Testament
The New Testament in the Amo language of Nigeria
copyright © 2020 Door43 World Missions Community

Language: Timap (Amo)

Translation by: AFenlason, ALHASSAN SUDA, Chrispher Ishaya, James, Kawusu David, Pungs Makarios, Zephaniah A. Isau, tab04-nig, tab12-nig

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2020-07-06

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 6 Jul 2020

cb0040a9-2597-55c7-975b-461d5a397911